

Τ. Βοσνίτσης
Οβίγρη

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ · ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ΕΤΟΣ 27^ο — ΑΘΗΝΑΙ | ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1913 | ΑΡΙΘΜΟΣ 1029

ΠΑΛΑΙΟΣ ΚΑΙ ΝΕΟΣ ΧΡΟΝΟΣ

Χρόνος ἔνδοξος κ' εὐτυχησμένος! Χρόνος ποῦ ἐμέτρησεν ἡμέρας ὀλοκλήρου αἰῶνος ζωῆς! Χρόνος χαρᾶς καὶ ἀναστάσεως, ἀλλὰ καὶ θανάτου καὶ αἵματος καὶ πόνου καὶ πένθους. Χρόνος ποῦ μὲ μιὰ μονοκονδυλιά του διώρθωσε τὰ λάθη, ἐξέπλυνε τὰς ἀμαρτίας, ἔσθυσε τὴν ἐντροπὴν τῶν περασμένων ἀδελφῶν του! Χρόνος ἡρωϊκὸς καὶ ἀθάνατος, ποῦ μᾶς ἀπέδωκεν εἰς τοὺς ἑαυτοὺς μας, ποῦ ἐτίμησε τὸ γένος μας, ποῦ ἐξανάχρυσωσε τὰ οἰκόσημα τῆς ἀρχοντικῆς καταγωγῆς μας, ποῦ μᾶς ἔκκαμεν πάλιν μεγάλους, πάλιν δυνατούς.

"Ἄς εἶναι εὐλογημένος! Ἡ θύρα τῆς δόξης καὶ τῆς ἀναστάσεως ποῦ ἄνοιξε διάπλατες ἐμπρὸς μας, ἃς γίνουιν ἀκόμη μεγαλῆτερες εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ διαδόχου του. "Ἄς γίνουιν μεγάλες τόσο, ὥστε νάαι δόξα τῆς μεγάλης σήμερον Ἑλλάδος νὰ τῆς στολίσουιν μὲ νέες δάφνες, μὲ νέα τρόπαια, μὲ νέας τιμάς!

"Ἄς γίνουιν μεγάλες τόσο, ὥστε νὰ ἠμποροῦν νὰ χωρέσουιν τὰ ὄνειρα καὶ τὰς ἐλπίδας τόσοσ ἡρωϊκῶν θυμᾶτων, τόσοσ μυριάδων μαρτύρων ποῦ ἐπὶ αἰῶνας ἐπότισαν μὲ αἵματα τὴν γῆν, ποῦ ὑψώσαν τείχη ὀλόκληρα ἀπὸ ἐκατόμβας βραχνισμένων πτωμάτων.

"Ἄς γείνουιν αἱ μεγάλα ἀψίδες ἀπὸ τὰς ὁποίας θὰ περάσῃ καὶ πάλιν ἡ σεμνὴ νίκη, ἡ

ἄπτερος, τὸ σύμβολον τῆς χώρας μας, τὸ ἀναγεννηθὲν παλλάδιον τῆς φυλῆς μας.

"Ἄς γίνουιν μεγάλα τόσοσ ποῦ νὰ ἀντικρύξουιν τὴν δόξαν τοῦ Παρθενῶνος χωρὶς νοσταλγίαν πρὸς τὸ παρελθόν, χωρὶς ἀμβολίας καὶ δισταγμοὺς διὰ τὸ μέλλον. "Ἄς στεγάσουιν ὑπὸ τὸ δαφνοκεντημένον μωσαϊκόν των τὴν ἀθανάσιαν τῆς φυλῆς ποῦ ἐμεγάλωσεν ὑπὸ τὸ γιγάντειον μνημεῖον τοῦ Ἰκτινίου καὶ ἐρρίζωσεν τόσοσ βαθθὰ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γῆν, ὥστε οὔτε οἱ αἰῶνες ἀτελειώτου χρόνου, οὔτε οἱ βάνδαλοι τῶν ἀγρίων φυλῶν, οὔτε οἱ σεισμοὶ τῆς γῆς καὶ αἱ ἐπαναστάσεις τῆς φύσεως νὰ εἶχαν τὴν δύναμιν, νὰ τὴν καταστρέψουιν. Κάτω ἀπὸ τὰς ἀψίδας αὐτάς ἃς ἀνοῦν πάντα μίαν δυνατὴν βλάστησιν, μὲ χυμοὺς ζωογόνους. "Ἄς ὑψωθῇ στιβαρὸν τὸ δένδρον ποῦ θὰ δώσῃ τοὺς ὠραίους καρποὺς τῆς προόδου. "Ἄς μυροβολήσουιν καὶ πάλιν τὰ ἔμμορφα λουλούδια μὲ τὰ ὁποῖα ἡ νεότης τῆς αὔριον θὰ πλέξῃ νέα στεφάνια διὰ τοὺς ἀναγεννηθέντας παλαιούς θεούς.

Κάτω ἀπὸ τὰς ἀψίδας αὐτάς θὰ ἀκουσθῇ τότε καὶ πάλιν τὸ τραγοῦδι τῶν αἰδῶν, ποῦ θὰ ψάλλουιν τὴν δόξαν εἰς ἔπη ἀθάνατα καὶ ἡρωϊκά. Κάτω ἀπὸ τὰς ἀψίδας αὐτάς θὰ χυθῇ τότε πάλιν ἄπλετον τὸ Ἀπολλώνειον φῶς, ὑπὸ τὸ ὁποῖον αἱ μούσαι καὶ αἱ χάριτες θὰ ψάλλουιν τὸ ἄσμα τῆς αἰωνίας νεότητος.

ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΑΙ ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ ΚΑΤΑ ΤΟ 1912

Ἡρώιδες ὅπως καὶ οἱ ἀγωνισταὶ μας. Ἀγωνίστριαι καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν εἰς τὸ πεδῖον τῆς ἀγάπης, τῆς αὐταπαρνήσεως καὶ τοῦ πατριωτισμοῦ. Ἐδῶ δὲν πρόκειται πλέον διὰ τὸν στενὸν κύκλον τῶν Ἑλληνίδων τῶν Ἀθηνῶν, τῶν ὁποίων τὴν δρᾶσιν ἀνέγραψε κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη ἡ Ἐφημερὶς τῶν Κυριῶν. Ἐδῶ πρόκειται διὰ τὰς Ἑλληνίδας ὅλου τοῦ ἔσω καὶ ἔξω Ἑλληνισμοῦ. Περὶ τῶν Ἑλληνίδων πρῶτα, πρῶτα ποῦ εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν καὶ εἰς τὰ διάφορα νοσοκομεία παλαίου καθ' ὅλων τῶν κινδύνων καὶ τῶν δυσχερειῶν διὰ τὴν διεκδικήσασιν ἀπὸ τὸν θάνατον τοὺς ἡρωϊκοὺς ἀγωνιστάς μας. Καὶ ἔπειτα περὶ τῶν λεγεῶνων τῶν ἄλλων, ποῦ παλαίου καὶ ἀγωνίζονται διὰ τὴν βοήθησιν τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδιὰ τῶν.

Δὲν ἔμεινεν, ὑποθέτω, Ἑλληνίς, ἀξίαν νὰ φέρῃ τὸν τίτλον αὐτὸν, ἡ ὁποία νὰ μὴν εἰργάσθη, νὰ μὴν ἔκαμε ὅτι ἤτο δυνατόν διὰ τὴν προσθέσθαι τὴν ἐργασίαν τῆς, τὴν σκέψιν τῆς, τὴν δυνάμιν τῆς εἰς τὸν κοινὸν ἀγῶνα.

Ἀπὸ τὰς νησιώτισες ποῦ πλέκουν κάλτσες καὶ φλανέλλες διαρκῶς καὶ ποῦ στέλλουν τὰ σύκα τῆς χρονιάτικης ἐσοδείας τῶν διὰ τοὺς στρατιώτας μας, ἕως τὰς Ἑλληνίδας τῆς Αἰγύπτου καὶ τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἀποικισμῶν ὅπου στέλλουν κιβώτια ἐπὶ κιβωτίων καὶ συναλλαγματοῦ ἐπὶ συναλλαγματοῦ, ὅλαι εἰς ἕνα ἀποβλέπουσιν σκοπὸν : πῶς νὰ βοηθήσασιν τὴν ἀγωνιζομένην πατρίδα, πῶς νὰ σώσασιν τοὺς πολεμοῦντας, πῶς νὰ περιθάλψωσιν τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδιὰ, πῶς νὰ στεγνώσασιν τὰ δάκρυα τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν, πῶς νὰ σκορπίσασιν παρηγορίαν εἰς τὰς φρικαλεότητες, τὰς ὁποίας δημιουργεῖ γύρω μας ὁ πόλεμος.

Κάθε ἄλλη δρᾶσις, κάθε ἄλλη ἐργασία τῶν Ἑλληνίδων τοῦ ἔτους ποῦ κλείει σήμερον τὸ δοσοληπτικὸν βιβλίον τοῦ ἐπισκιάζεται, διαγράφεται, ἐξουδετερῶται. Διότι αἱ ὑπηρεσίαι πρὸς τὴν ἀγωνιζομένην πατρίδα εἶναι αἱ θετικώτεροι, αἱ ἀναγκαιότεροι, αἱ ὑποχρεωτικώτεροι. Εἶναι ἡ θητεία μας ἡ ἐπιβεβλημένη ὑπὸ τῶν ἀγράφων νόμων, ποῦ εἰς τὰς περιστάσεις αὐτὰς ἀναδεικνύουν τὴν δυνάμιν μας, τὴν χρησιμότητά μας, τὴν καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν συμβολὴν μας εἰς τὸ μέγα ἔργον τῆς ἀναγεννωμένης φυλῆς.

Διότι καὶ ἂν ὑποτεθῆ ἐπὶ τέλος ὅτι ὑπάρχουν γυναῖκες, μητέρες καὶ ἰδίαι αἱ γεροντώτεροι, αἱ ὁποῖαι δὲν ἠμπόρυσαν δι' ἕνα ἢ δι' ἄλλον λόγον νὰ προσφέρουν τὴν συνδρομὴν τῶν

σήμερον εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅμως ἔμεινεν ἀρχὴν μητέρα, ἡ ὁποία δὲν δίδει τὸ αἷμα τοῦ παιδιοῦ τῆς, ποῦ εἶναι δύο φορές τὸ ἰδικόν τῆς αἷμα, διὰ τὸν ἀγῶνα αὐτὸν ; Καὶ δὲν εἶπε κάπου ὁ Ἀλέξανδρος Δουμάς ὅτι κάθε μητέρα στρατεύεται δύο φορές εἰς τὴν ζωὴν τῆς : ὅταν ἀποκτῆ υἱὸν καὶ ὅταν τὸν στέλλῃ εἰς τὸν πόλεμον. Διότι καὶ τὴν μίαν καὶ τὴν ἄλλην φοράν κινδυνεύει ἡ ζωὴ τῆς, πονεῖ, χύνει αἷμα, τὸ καλλίτερον καὶ τὸ γενναϊότερον ὅπου κυκλοφορεῖ καὶ ἐκυκλοφόρησεν εἰς τὰς γυναικεῖς φλέβας ;

Λοιπὸν ὅπως μὲ χρυσὰ γράμματα θὰ ἀναγραφῶν αἱ σελίδες τοῦ ἐθνικοῦ βιβλίου τοῦ 1912, μὲ χρυσὰ ἐπίσης γράμματα θὰ σημειωθῆ καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν καὶ ὁ γυναικεῖος ἀγὼν περὶ τῶν ὅλων, εἰς τὸν ὅποιον ἐπρωτοστάτησαν μὲν καὶ ἔδωκαν τὴν πρώτην ὄθησιν αἱ γυναῖκες τῶν Ἀθηνῶν, τὰς παρηκολούθησαν ὅμως καὶ αἱ γυναῖκες τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ὁλοκλήρου.

ΚΑΛ. ΠΑΡΡΕΝ

Η ΛΙΜΝΗ

Φεγγάρι ἀσημένιο, ποῦ φωτίζει τῆς ξακουσμένης λίμνης τὰ νερά. Καὶ μὲ τὸ φῶς σου τῆς χαρίζεις μὲ ψεύτικη γαλήνη καὶ χαρά.

Πές μου στήν ὄχτη τὸ νερὸ τί λέει ; σιγὰ σὰν τὴν γλυκοφιλεῖ. Τ' ἀφορισμένα μελετᾷ χρόνια ; Βλέπει τὸν ἥσκιον τοῦ Ἀλή ;

Τρέμουν ; Τὰ δάκρυα σὰ θυμηθοῦνε ; καὶ τῆς λαχτάρες τοῦ πνιγμοῦ ;... Δὲν νοιώθουν μέσα τους σὰν νὰ χαράξῃ γλυκεῖα ἐλπίδα τ' οὐρανοῦ ;

Ν' ἀκοῦνε τάχα ὁλόγυρά τους κάποιο μεγάλο ἀλλαλαγμὸ ; Ἢ ἀνοίγει κ' ἐτοιμάζει δρόμο στήν κιανόλευκη μὲ τὸ Σταυρὸ.

Ἀκούστηκ' ἡ φωνὴ τῆς λίμνης νὰ λέῃ μὲ πόνου βογγητό.

«Τώρα ποῦ ὁ Σταυρὸς θ' ἀγιάσῃ τὰ ματωμένα μου νερά. Συγγῶριο θάβρω ἡ κολασμένη στὸν Παντοδύναμο μπροστά.

»Γιὰ τ' ἄθελα τὰ κοίματά μου, γιὰ τὰ μεγάλα μου τὰ φονικά. Ποῦ ἦταν στὸν κόσμο μερασιά μου, κι' ἀπὸ τὴ μοῖρα μου γραφτά.

10 Δεκεμβρίου 912.

ΑΙΚ. Β. ΚΑΤΣΕΦΟΥ

Η Α. Μ. Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

ἐπισκεπτομένη τὰ ἐν Θεσσαλονίκῃ Νοσοκομεία

Η ΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

«Καὶ ἤγειρε κέρας σωτηρίας ἡμῖν, ἐν τῷ οἴκῳ Δαυὶδ τοῦ παιδοῦ αὐτοῦ. (καθὼς ἐλάλησε διὰ στόματος τῶν ἁγίων, τῶν ἀπ' αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ)» εἶπεν ὁ προφήτης Ζαχαρίας, ὁ πατήρ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, ὅταν συναπελύθησαν ἡ φωνὴ καὶ ἀκοὴ εἰς τὴν γέννησιν τοῦ υἱοῦ του, προλέγων περὶ τῆς ἐλευσεως Ἐκείνου, ὅστις ἤθελεν ἐγείρει τὸ σωτήριο κέρας.

Ἡγεῖρε κέρας, δύναιμι, βασιλείαν, τὴν οὐράνιον, ὅχι ἐκ τῶν βασιλείων τῆς γῆς, αἱ ὁποῖαι βασιλεῖαι καὶ δυνάμεις παρέρχονται, μεγαλεῖα ἐξαστράπτουσα, κινουῦντα τὸν ζῆλον, ἢ καὶ τὸν φθόνον, καταργουῦνται καὶ σθένονται, λαοὶ πολυπληθεῖς, ἐμπνέοντες τρόμον, ἐξαφνίζονται, μὴ καταλείποντες ἕγνος τῆς διαβάσεώς των. Τὴν βασιλείαν, τὴν οὐράνιον, τὴν διὰ τῆς Ἐνσαρκώσεως τοῦ Θεοῦ Λόγου ἐρχομένην εἰς τὸν Κόσμον. «Μετανοεῖτε ἡγεῖρε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν», ἐβροντοφώνει ὁ βαπτιστής, ὁ καὶ μείζων τῶν Προφητῶν μαρτυρηθεὶς ὑπ' Αὐτοῦ τοῦ Λόγου, ὡς περι-

γράφει δὲ καὶ τρόπον τοῦ κηρύγματός του ὁ ἅγιος Εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος : «Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ» ὁ προφητὴς Πρόδρομος «ἐτοιμάσαι τὴν ὁδὸν Κυρίου».

«Ἡγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.» Ἡ χάρις, ἡ ἐκπλήρωσις τῆς Θεῆς ὑποσχέσεως, ἡ ἀλήθεια, διεσκηδασθῆ ἡ πλάνη, ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης, τὸ κράτος τῆς εἰρήνης, ἡ χαρὰ τῶν Ἀγγέλων καὶ ἡ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων. Ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, ὁ ὁρθὸς λόγος, τὸ ἀποτάσσεσθαι εἰς πᾶν πονηρὸν, καὶ ὑποτάσσεσθαι εἰς πᾶν ἀγαθόν, κατὰ τὴν πολιτείαν τὴν ὁποῖαν ἤθελεν ὑποδείξει ὁ Βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ Κύριος τῶν βασιρευόντων καὶ Ἄρχων καὶ Νομοθέτης, ὁ Αἰώνιος καὶ Ἀθάνατος Βασιλεὺς τῆς δόξης, Χριστός.

Εἰς τὴν Κυριακὴν προσευχὴν, τὴν ὁποῖαν Αὐτὸς ὁ Λόγος ἐδίδαξεν εἰς τοὺς Ἁγίους Μαθητάς καὶ τὴν ὁποῖαν τὰ πολυπληθῆ τοῦ Κόσμου ἔθνη, τὰ προσελθόντα εἰς τὸ φῶς τοῦ Εὐαγγελίου, ἔκαστον τούτων εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ γλῶσσαν μετέφρασε καὶ πρῶτον μάθημα εἰς τὰ νήπια αὐτὴν διδάσκει, τὰ ἑπτὰ ἐκεῖνα

σύντομα αιτήματα των οποίων το ύψος των έννοιων ο Χρυσορρήμων ρήτωρ Ιωάννης ο Χρυσόστομος τόσο εύφραδώς έρμηνεύει, θαυμάζων τήν θεϊκήν συγκράτησιν, πώς τοιαύτης τιμής το πλάσμα ήξίωσε, να καλή μετά προρησίας Πατέρα τον Υψιστον Θεόν. Είς το δεύτερον αίτημα λέγει «Ελθέτω ή βασιλεία Σου», ήτοι ή δικαιοσύνη, ή αγιωσύνη, ή ειρήνη και το τρίτον αίτημα «Γενηθήτω το θέλημα Σου, ως εν ουρανῷ και επί της γῆς.» Ός το θέλημα Σου ποιούσι και εις το θέλημα Σου υποτάσσονται και κατά το θέλημα Σου πολιτεύονται εν τῷ ουρανῷ οί Άγιοι Άγγελοι, ο άόρατος Κόσμος, τον όποιον ή ανθρωπότης και όταν έχασε τήν γνώσιν του άληθινοῦ Θεοῦ και υπέπεσεν εις τόσας πλάνας, αντί του Κτίστου τά κτίσματα λατρεύουσα, ένα άόρατον Κόσμον επαντάσθη πάντοτε και μιαν ανώτεραν δύναμιν εξήτησε, και απολέσασα τήν δύναμιν τήν άληθην τήν Αύλον, τήν εξήτησεν εις τήν ύλην, εις το βασιλείον των ζῶων, των φυτων και των ορυκτων, ως μέχρι της σημερον τουτο φανεται εις τους αγριους και απολιτευτους λαούς· άλλοι λατρεύουν λίθους, άλλοι δένδρα, ή οφεις ή τετράποδα, εκ του εμπύτου το όποιον ο Δημιουργός ενεφύτευσεν εις το πνευμα του δημιουργήματος περι αρχής ανώτερας, δυναμειως υπερτέρας, ανάρχου, ακτίστου και άοράτου.

Και τόσο το εμπυτον αυτό εινε ενδόμυχον εις τήν ψυχήν, ώστε αν εδοκίμαζε τις να το καταστρέψη ήθελε καταστρέψει ενταυτῷ το ιδιαίτερον διακριτικόν σημεῖον, το όποιον ο Πλάστης εις το πλάσμα έχρισεν, ήθελε συντρίψει τους όρους του έργου, τουτέστι τον σκοπον δια τον όποιον υπό του Πλάστου επλάσθη, ήθελε συντρίψει αυτήν τήν ανθρωπίνην ελπίδα, λέγει ο Ferdinand Brunetiere: «Le besoin de croire est tellement inhérent à la constitution de notre esprit que personne, jusqu' ici, n' a pu réussir à le détruire en soi ; et, si jamais quelqu' un y devait réussir, il aurait ruiné du même coup le fondement de la connaissance, les conditions de l' action, et l' objet même de l' espérance humaine.»

«Σωτηρίαν εξ έχρων ήμων, και εκ χειρῶς πάντων των μισούντων ήμας». Ηγειρε το σωτήριον κέρας εις απολύτρωσιν από των ορυκτων και άοράτων έχρων. Οί άόρατοι έχροί, αι πονηράι σκέψεις, τα υπό του πονηροῦ πνεύματος εμπνεόμενα βουλεύματα, ή άδικία, ή ιδιοτέλεια, ή όπισθοβουλία, ο φθόνος, το μίσος και τα άλλα τούτων παραπλήσια, τα

συντελούντα εις ενίσχυσιν των ορυκτων έχρων, τα καθιστάμενα συν τῷ χρόνῳ τρικυμιώδη και επιφέροντα τον κατακλυσμόν της ψυχής και του σώματος.

«Η βασιλεία του Θεοῦ εντός υμων εστι» λέγει ο Ένανθρωπήσας λόγος. Όπως ή βασιλεία του Θεοῦ δύναται εις εκαστον μέλος της κοινωνίας, εις εκαστον άτομον να υπάρχει και βασιλεύη, όταν το πνευμα κηρυχθῆ νικηφόρον, υποτάσσον τήν ύλην, και εκ του ενός μέλους διοχετεύεται και μεταδίδεται εις το λοιπόν σῶμα, επιφέρουσα τήν απολύτρωσιν, τουουτοτρόπως και τα ψυχοφθόρα πάθη, οί άόρατοι έχροί εκ του ενός και μικροῦ μεταβιβάζονται εις το ὅλον και μέγα και επιφέρουν τον γενικόν καταποντισμόν.

«Όχι δε μέλος ή ὅλον σῶμα κατορθώσαν να φθάτη ύψηλά θεωρήση εκυτο τέλειον και επιζήρεται, επανακυόμενον εις τήν ανθρωπίνην δύναμιν «Τέλειος μόνον ο Θεός».

«Μη κυχάζσθω ο σοφός επί τη σοφία αυτού ουδέ ο πλούσιος επί τῷ πλούτῳ αυτού» λέγει ή Αγία Γραφή. «Άνευ εμοῦ ου δύνασθε ποιειν ουδέν», καλόν τουτέστι. Και ή σοφία εις τον σοφόν, και το κράτος εις τον ισχυρόν, και ο θρίαμβος και ή δόξα εις τον νικητήν δίδονται υπό του Υψιστου Θεοῦ. Και τα προς δοκιμασίαν ακόμη προς σωτηρίαν. Ο ιατρός ο καυτηριάζων τήν πληγήν και αποκόπτων εν μέρει δια να σώση το ὅλον το εκαμεν. «Ο φειδόμενος της ράβδου αυτού μισεῖ τον υιον αυτού» λέγει παροιμιακῶς ο σοφός και μέγας Βασιλεύς.

Ου πάντες εισι προφηται, ου πάντες εισι διδάσκαλοι, ου πάντες λαλοῦσι γλώσσας· ταυτα πάντα χαρίσματα εστι του Πνεύματος», λέγει ο Μέγας Παῦλος και άλλχοῦ πάλιν ο ίδιος: «Εδόθη μοι σκόλωψ τη σαρκή, άγγελος Σαταν ήνα με κολαφίζη ήνα μη υπερήρομαι». Δια της φράσεως «Παν δώρημα τέλειον ανωθεν εστι καταβήκνον εκ σου του Πατρῶς των φωτων» σφραγίζει πασαν θεϊαν μυσταγωγίαν ή Αγία Όρθόδοξος του Χριστοῦ Εκκλησία, «Του δοῦναι ήμιν, άφόςως, εκ χειρῶς των έχρων ήμων ρυθέντας λατρεύειν αυτῷ, εν όσιότητι και δικαιοσύνη ενώπιον αυτου, πάσας τας ήμέρας της ζωής ήμων».

ΜΑΡΙΑ ΠΙΝΕΛΛΗ

ΑΙ ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ ΕΙΣ ΤΑ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ

ΑΙ ΚΥΡΙΑΙ ΤΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Ο Πειραιεύς αν και εις τα πρόθυρα των Αθηνων, ὅμως επεκράτησε να θεωρείται επκρηκική πόλις. Υπό εποψιν κοινωνικής ζωής, ήδύνατο να λεχθῆ ότι ο Πειραιεύς δεν έχει ιδιικήν του φυσιογνωμίαν.

Αι μάλλον ανεπτυγμέναι του τάξεις ζοῦν κοινωνικῶς εις Αθήνας, αι άλλαι ανήκουν εις το εμπόριον το όποιον έχει αποκλειστικότητας και περιορισμούς, αλλά και ήρεμίαν και πρακτικότητα, προσόντα και άρετάς ανεκτιμητους υπό εποψιν συμφερότων.

Αι κυριαί του Πειραιῶς κατά τα τελευταία ετη άρχισαν να μεταβάλλουν κάπως τας παλαιάς ιδέας και εξεις των συμπολιτων των. Όταν ερχονται εις Αθήνας δεν ασχολοῦνται πλέον αποκλειστικῶς με τα μαγαζιά, τας μονδίστρας και τας επισκέψεις.

Η δραχίς των ή προοδευτική επεκτείνεται, ευρύνεται τόσο, ώστε πολυ γρήγορα από τας Αθήνας εως τον Πειραιῶν δεν θά υπάρχει πλέον άλλη απόστασις παρά ή των ολίγων χιλιομέτρων.

Πλην της Φιλοπτόχου Έγκριείας, ή οποία πρό πολλων ετων παρεχει αποκλειστικῶς ευεργετικώτατα βοηθήματα εις τους πτωχούς, ο Πειραιεύς έχει λαμπρόν συσσίτιον, Κυριακόν Σχολειον δια τας εργάτιδας και τῶρα εις τα διάφορα νοσοκομεία μίαν υπηρεσίαν νοσηλευτικήν και εποπτικήν κυριῶν πρώτης τάξεως.

Το Κυριακόν Σχολειον καθως και το συσσίτιον παρακολουθῶ πρό δεκαπενταετίας, και όμολογῶ ότι τα Σωματεία αυτα του Πειραιῶς με τας κ. κ. Αργυρήν Φεράλδη, Ξανθάκη και Σπηλιωτοπούλου επί κεφαλής κάμνουν θαύματα. Αι εργάτιδες αι άμαθεις μορφώνονται, τρέφονται με θερμήν τροφήν, εις πασαν δε περίστασιν έχουν προστασίαν και αντίληψιν από τας κυρίας.

Εις τας σημερινάς εκτάκτους εθνικάς μας ανάγκας αι κυριαί του Πειραιῶς δεν υπέρησαν βεβαίως των Αθηνων υπό εποψιν φροντίδων και περιθάλψεως προς τους τραυματίας.

Το Στρατιωτικόν Νοσοκομειον το εγκατεστημένον εις το Ζάννειον Όρφανοτροφειον ετυχε να επισκεφθῶ δια να συνεχίσω τήν με-

λέτην μου περι των Ελληνίδων εις τα νοσοκομεία. Το κτίριον αν και παλαιόν, έχει άπεράντους αίθούσας, αι οποίαι και αερίζονται καλά και απολυμνίζονται διαρκῶς από τον μεγάλον απολυμκντήρα, τον ευεργετικόν μας ήλιον.

Και είναι παντοῦ και εις τας εκτάκτους μάλιστα αυτάς στιγμάς πολύτιμος συνεργός εις κάθε θεραπείαν ο ήλιος. Το Νοσοκομειον αίφνης αυτό καθως και των Ευελπίδων των Αθηνων δεν ανταποκρίνονται ως κτίρια εις τους όρους της υγιεινῆς των άλλων νοσοκομείων. Πατώματα παλαιά, τοίχοι ασβεστοχρωματισμένοι, εν γενει δε διασκευη και επίπλωσις βιαστική, επείγουσα, επιβληθεῖσα από τας εκτάκτους ανάγκας.

Ευτυχῶς οί εδῶ μεταφερόμενοι τραυματία υποφέρουν περισσύτερον από κούρασιν και εξάντλησιν παρά από τα ελαφρά σχετικῶς τραυματία των. Έχουν ανάγκην περισσύτερον από περιποίησην και στοργήν παρά από φάρμακα και μεγάλας εγχειρίσεις.

Και τήν περιποίησιν αυτήν τήν έχουν γενναίαν, και ή στοργή των κυριῶν είναι τόσο μεγάλη, ώστε οί άρρωστοί των μόνον λόγια ευγνωμοσύνης και χάρις ευρίσκουν δια τας καλὰς κυρίας που τους επισκέπονται και τους περιποιούνται.

Είναι από τα ολίγα νοσοκομεία που είδα, εις το όποιον να βασιλεύη μία αμετάπτωτος και διαρκής φειρότης και χαρά. Αι κυριαί με τας λευκάς των λινοστολάς εδῶ θερμομετροῦν, εκεί δίδουν τσάι, άλλου διαβάζουν ή γράφουν γραμματα. Παντοῦ ὅμως μειδιῶν, παντοῦ χαμογελοῦν, παντοῦ διακρίνεται μεταξύ αυτων και των άρρωστων ένας δεσμός συμπαιθείας και αδελφικῆς ή μητρικῆς αφοσιώσεως.

Δεν υπάρχει αίθουσα, κοιτών, δωμάτιον, εις το όποιον να μη βασιλεύη ή χαρά και ή φειρότης. Ο στρατιώτης ο πάσχων ξεχνῶ τον πόνον του, όταν ή καλή κυρία συμπληροῖ τας ελλείψεις της λιτοτάτης τροφῆς του κανονισμοῦ των στρατιωτικων νοσοκομείων. Το πρωτ εξαφνα οί στρατιῶται δεν θά έχόρταιναν με τα πενήντα δραμία το γάλα, τα οποια τους χορηγεῖται χωρις ψωμί, εαν αι καλαι κυριαί δεν εφρόντιζαν να το συνοδεῦουν και με παξιμάδια. Το απόγευμα εις τας πέντε δεν θά ειχαν τσάι, με παξιμάδια και πάλιν, χωρις τας κυρίας, αι οποίαι προσοῦν δι' ὅλα, εποπτεύουν, κανονίζουν, ὄχι από φιλανθρωπίαν, άλλ' από καθήκον προς τους υπερκαπιστάς της χώρας μας.

ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΝ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Τὸ νέον Δημοτικὸν Νοσοκομεῖον ἐτελείωσεν εἰς πολὺ κατὰλληλον στιγμὴν. Νὰ ἐγκαινισθῆ ἀπὸ τοὺς δοξαζομένους τραυματίας τοῦ πολέμου ἀποτελεῖ τιμὴν δι' αὐτό, καὶ ἡ πρώτη σελὶς τῆς ἱστορίας του θὰ στολισθῆ μετὰ φύλλα δάφνης, ἀπὸ ἐκεῖνα ποῦ ἔσπευαν τὰς κεφαλὰς τῶν νικητῶν.

Ἄγνόν καὶ ἄμωμον ἀπὸ τὰ ταπεινὰ καὶ εὐτελεῖ νοσήματα, ποῦ ἐξευτελίζουν τὴν ἀνθρωπίνην δύναμιν, παρθενικὸν ἀπὸ τὴν ἐπιδρομὴν τῶν μικροβίων, ποῦ ὑποσκάπτουν τὴν ζωὴν τῶν ἰσχυροτέρων ὀργανισμῶν, τὸ ἐπὶ τῆς λεωφόρου Ἀλεξάνδρου νέον νοσοκομεῖον ἤνοιξε τὰς πύλας του μέχρι σήμερον εἰς ἑκατοντάδας ἀνδρείων τραυματιῶν.

Ἡ ἐντύπωσίς μου ἀπὸ τὸν πρῶτον θάλαμον ποῦ ἐπισκέπτομαι εἶνε μᾶλλον εὐχάριστος καὶ παρηγορητικὴ. Πολλὰ κρεβάτια εἶνε κενά, πολλοὶ ἀρρώστοι περιφέρονται, ἄλλοι μὲ χέρια κρεμασμένα, ἄλλοι μὲ κεφάλια δεμένα καὶ ἄλλοι μὲ δεκανίκια ὑπὸ τὴν μασχάλην. Ὅσοι εὐρίσκονται εἰς τὰ κρεβάτια τῶν ἔχουν πρόσωπα φαιδρά, ἔξυπνα, ζωηρά, χωρὶς ὁ πόνος νὰ τοὺς ἔχη καταβάλει, ἀλλ' οὔτε ὁ φόβος ἐπικειμένου κινδύνου νὰ τοὺς ἀνησυχῆ.

Μόνον ἓνας νέος χλωμὸς, ἀδύνατος σὰν ὁ πόνος νὰ τοῦ ἔχη ἀποροφῆται ὅλην τὴν ἔντασιν τῆς ζωῆς, εἶνε περίλυπος καὶ μελαγχολικός. Φαίνεται ὅτι ὑποφέρει, ὅτι ἡ θέσις του εἶνε κρίσιμος καὶ ὅτι ἔχει συναίσθησιν τοῦ κινδύνου, ὁ ὅποιος τὸν ἀπειλεῖ καὶ μὲ ἓνα βλέμμα γεμάτο ἀγωνίαν ζητεῖ νὰ μαντεύσῃ τί ἐλέχθη περὶ αὐτοῦ.

Δὲν ἐσταμάτησα κἄν πρὸ τῆς κλίνης του. Ἐπροτίμησα νὰ τὸν ἀφήσω νὰ ὑποθέσῃ ὅτι δὲν μοῦ ἔκαμν διόλου λόγον περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐπροχώρησα πρὸς ἓνα ἄλλον, ἐπίσης βαρύντατα τραυματισμένον, ἀλλ' ἀφοβόν, εὐχαριστημένον ὁ ὅποιος διηγεῖται, χωρὶς νὰ ἐρωτηθῆ, ὅτι ἀνήκει εἰς τὴν προφυλακὴν τοῦ Ματθαίου τοῦ εἰς τὸ Σόροβιτς, ἡ ὁποία εἶχε πιστευθῆ ὅτι ἐχάθη καὶ ἡ ὁποία ἀπλούστατα εἶχε παραπλανηθῆ εἰς τὰ βουνά.

Ἐνῶ αὐτὸς διηγεῖται, τὸ μάτι μου ἔπεσεν εἰς τὸ πλαϊνὸ του κρεβάτι. Εἶνε ἄδειο καὶ ἐπάνω ἀπὸ τὸ προσκέφαλο κρέμαται ἓνα μικρὸ ἀπλὸ στεφάνι ἀπὸ δάφνην. Ἡ καρδιά μου σφίγγεται. Δὲν τολμῶ νὰ ἐρωτήσω ἀλλ' οὔτε καὶ νὰ προσέξω περισσύτερον. Ὅταν κανεὶς ἔχη σφαίρας μέσα του, ὅταν ἔχη σπλάγγνα διάτρητα, δὲν θέλει βέβαια νὰ ἐνθυμηθῆ τὸν

θάνατον, ἀλλ' οὔτε νὰ τὸν φαντάζεται ἐνεδρῶντα κοντὰ εἰς τὸ κρεβάτι του.

* * *

Ἐκάμαμεν τὸν γῦρον ὅλης τῆς αἰθούσης. Ἐδῶ συμπλέγματα ἀπὸ τρεῖς τέσσαρας ἄνδρας συζητοῦν πλησίον φιλικῆς κλίνης, ἐκεῖ ἐπισκέπται, συγγενεῖς ἴσως καὶ φίλοι, ἀκούουν μὲ προσήλωσιν τὰ λόγια τοῦ ἀγαπημένου των. Ἄν καὶ τόσοι ἄνδρες εὐρίσκονται καὶ συνομιλοῦν μέσα εἰς τὴν αἴθουσαν αὐτήν, ὅμως ἡ σιγὴ σχεδὸν δὲν διακόπτεται καὶ ἡ αἴθουσα ἐν γένει ἔχει κἄτι σεμνόν, ἀγνόν καὶ ἐπιβλητικὸν μαζῆ.

Ὁ πόνος ἔχει βέβαια περάσει καὶ σταματήσῃ μέσα ἐκεῖ κατὰ διαστήματα ποῦ ἐφάνησαν αἰῶνες καὶ ἔχει προσδώσει εἰς τὴν αἴθουσαν κἄτι ἀπὸ τὴν ὑπομονὴν καὶ τὴν ἐγκαρτέρησιν τῶν ἀνδρῶν, ποῦ βλέπουν νὰ ἀκρωτηριάζεται ἡ ὠρμία νεότητος των, ἢ νὰ σβύνη καὶ ἡ τελευταία των ἐλπίς, χωρὶς ἓνα παράπονον, χωρὶς μίαν διαμαρτυρίαν. Γύρω των ὅλα εἶνε σεμνά, ὡς εἶνε ἡ νεότης των, ὡς εἶνε ἡ αὐταπάρνησις καὶ ὁ πατριωτισμὸς των.

Ὅλα λευκά, ὅλα καθαρὰ καὶ θαλπερά, ὅλα προδίδουν καὶ εἰς τὰς ἐλαχίστας ἀκύμη λεπτομερεῖας τῶν τὴν γυναικείαν στοργὴν καὶ μέριμναν, ἡ ὁποία ἀθωρόβως κανονίζει, διατάσσει, ἐπιβλέπει, ἀναπληροῦσα τὴν μητέρα καὶ τὴν ἀδελφὴν, ποῦ εὐρίσκεται μακρὰ καὶ ποῦ ἀγνοεῖ ἴσως τὴν τύχην τοῦ ἀγαπημένου της.

Ἐδῶ, εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦλάχιστον αὐτὴν δὲν ἀντίκρουσα γυναικῆς μὲ στολὰς εἰδικῆς. Ἡ δεσποινὴς Οὐρανία Βουγιούκα καὶ ἡ κ. Βέρθα Λέκκα, αἱ ὁποῖαι διευθύνουν τὸ νοσοκομεῖον αὐτὸ τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ δὲν ἔχουν κανένα διακριτικὸν γνῶρισμα. Δὲν ἠξέυρω κἄν ἂν ἀνήκουν εἰς εἰδικὸν σῶμα νοσοκόμων τοῦ Ἑλλήν. Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, καὶ ἂν ὑπάρχει τοιοῦτο σῶμα εἰδικόν, ὅπως συμβαίνει μὲ τὰς νοσοκόμους de l'Union des Femmes de France ἢ des Dames pour les secours aux blessés, εἰς τὰς ὁποίας ἀνήκουν αἱ δύο Γαλλικαὶ ἀποστολαὶ τῆς Σχολῆς τῶν Εὐελπίδων.

Ἐδῶ ὁ Ἐρυθρὸς Σταυρὸς δὲν ἀναγνωρίζει τίτλους γυναικείων ἐμάδων. Ὅσον μάλιστα ἐνθυμοῦμαι, ὅταν εἰς τὸ 1897 ἡ Ἐνωσις τῶν Ἑλληνίδων διωργάνωσε νοσοκομεῖα καὶ ἦλθε τὸ ζήτημα τῆς ὀνομασίας τῶς Κυριῶν τῆς Ἐνώσεως τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ ὁ ἀείμνηστος Γαλβάνης ἠρνήθη νὰ δεχθῆ τὸν τίτλον τοῦτον.

Τοῦτο ὅμως δὲν ἐμποδίζει τὰς διευθυνούσας κυρίας νὰ ἀφίνουν τὰ σπίτια των, τὰς ἀναπαύσεις των καὶ τὴν τακτικὴν των ζωὴν καὶ νὰ

ἔχουν ἀναλάβει νὰ διοργανώσουν μὲ τύσση ἐντέλειαν τὸ νοσοκομεῖον αὐτό, ὥστε νὰ δύναται νὰ διεκδικῆ σήμερον τὰ πρωτεῖα μὲ τὰ ἐντελέστερα καὶ πλουσιώτερα Εὐρωπαϊκὰ νοσοκομεῖα.

Ὡς νέον καὶ σχεδὸν ἀτελείωτον, ἐπικρουσάσεν εἰς τὴν ἀρχὴν φοβερὰς δυσκολίας. Σήμερον ὅτε ὅλα αἱ ἐλλείψεις καὶ ὅλα αἱ δυσκολίαι ἐνικήθησαν, τὸ νοσοκομεῖον λειτουργεῖ μὲ ἐντέλειαν ζηλευτὴν, ἂν καὶ ἀπαιτεῖ πόδια Λοῦη διὰ τὴν συγκοινωνίαν τῶν διαφόρων τμημάτων του, ἡ ὁποία γίνεται ὑπογείως καὶ ἐνθυμίζει τὰς στοὰς τοῦ Παρισίου Μετρό.

Κάποιοι ἀπὸ τοὺς πρώτους ἐπισκέπτας διέδωκεν, ὅτι τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ἐγκαταστάσεως ἡ ἐργασία ἦτο τόσον πολλὴ καὶ δύσκολος διὰ τὸ μισθωτὸν προσωπικόν, ὥστε ἐθεάθησαν αἱ κυρίαὶ πλύνουσαι πιάτα καὶ ἐργαζόμεναι εἰς ἐργασίας κάθε ἄλλο παρὰ ἀβράς. Αἱ κυρίαὶ ὑποθέτω ὅτι θὰ τὸ ἔχουν ὡς τιμὴν των ὅτι τὰ πρῶτα καὶ μόνα ἴσως πιάτα ποῦ θὰ ἔπλυναν εἰς τὴν ζωὴν των, ἦσαν ἐκεῖνα εἰς τὰ ὁποῖα ἔφαγαν οἱ τιμημένοι τραυματῆται μας.

* * *

Ἐγράφη ὅτι κάποιος Γερμανὸς βερῶνος κατέκρινε τὴν νοσηλείαν τῶν Ἑλληνίδων. Δὲν ἠξέυρω ἂν ὁ ἐπικριτὴς ἦντλησε τὰς ἐντυπώσεις του ἀπὸ τὰς Ἀθήνας ἢ ἀπὸ τὰ πεδία τῶν μαχῶν, βεβαίως ὅμως δὲν εἶδε τὰ ἀποκλειστικῶς ἀπὸ Ἑλληνίδας διευθυνόμενα νοσοκομεῖα, ἀλλ' οὔτε συνέπεσε νὰ συνειργάσθῃ μὲ νοσοκόμους τῆς περιωπῆς τοῦ νοσοκομείου τούτου.

Πιθκὸν αἱ ἐπιστημονικαὶ γνώσεις τῶν νοσοκόμων μας νὰ ὑστεροῦν τῶν ἄλλων, ἀλλ' ὅτι ἀναπληροῖ κάθε θεωρητικὴν μάθησιν εἶνε ἡ αὐταπάρνησις, ἡ αὐτοθυσίαι καὶ ἡ στοργὴ ἢ ἐντελῶς μητρικὴ τῶν ἰδικῶν μας.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Ἰατρικοῦ Συλλόγου καὶ ἱατρὸς τοῦ Παθολογικοῦ Τμήματος τοῦ ἐπὶ τῆς Λεωφόρου Ἀλεξάνδρου Νοσοκομείου κ. Ἀσιμῆς ἐκλήθη ἓνα βράδυ τὰ μεσάνυκτα νὰ σπεύσῃ, διότι ἓνας ἀπὸ τοὺς ἀρρώστους παρουσίαζε σημεῖα ἀνησυχητικά.

Ὁ ἱατρὸς ἔσπευσεν ἀμέσως. Εὐρῆκε τὰς κυρίας Ἑλένην Νεγροπόντην, Οὐρ. Βουγιούκα καὶ Βέρθαν Λέκκα, περιποιημένους τὸν εἰς κωματώδη κατὰστασιν πάσχοντα, κατὰ τρόπον τόσον τέλειον, ὥστε βαθμηδὸν καὶ κατ'ὀλίγον νὰ τὸν ἐπαναφέρουν εἰς τὴν ζωὴν. Ὅλην τὴν νύκτα αἱ τρεῖς κυρίαὶ ἔμειναν ἄγρυπνοι πλησίον του καὶ τὸ θαῦμα τῆς σωτηρίας ἔκα-

μεν ὄχι ἡ ἐπιστήμη, ἀλλ' ἡ τελεία νοσηλεία καὶ ἡ μητρικὴ ἀφοσίωσις τῶν κυριῶν.

Καὶ αἱ τρεῖς κυρίαὶ αὐταὶ ἔχουν ἀφήσει τὰ σπίτια των, τὰς οἰκογενεῖας των, τὰ ἰδιαιτέρως καθήκοντά των. Ζοῦν τῶρα ἓνα σχεδὸν μῆνα μέσα εἰς τὸ νοσοκομεῖον τοῦ ὁποῖου ἡ ἐγκατάστασις εἶνε ἔργον των, τοῦ ὁποῖου ὁ θαυμάσιος μηχανισμὸς λειτουργεῖ τέλεια, τὸ ὁποῖον εἶνε νοσοκομεῖον, καὶ διὰ κάθε τραυματίαν ὅμως σὰν σπίτι δικό του.

Κάτω εἰς τὰς ἱματιοθήκας εἶνε τὸ ἰδιαιτέρον βασίλειον τῆς κ. Δεσποίνης Βλαστοῦ. Μέσα εἰς λοφάκια ἀπὸ ἀσπρόρουχα καὶ ὡς εἰς βωμὸν ἀρχαίας κατακόμβης, ἡ κ. Βλαστοῦ μὲ τὰς βοηθοὺς της χωρίζει, μετρεῖ, παραδίδει, παραλαμβάνει καθ' ἡμέραν καὶ κάθε ὥραν, μὲ τὴν μεθοδικότητα ποῦ τὴν διακρίνει, καὶ μὲ τὴν ἡρεμίαν καὶ ἀπλότητα τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος μένει ὅπου ἐτάχθη, διότι αἰσθάνεται ὅτι αὐτὸ εἶνε τὸ καθήκον του.

Ὅταν ἐφεύγαμεν, ἡ κ. Rossels, ἀπὸ τὰς ἐφημερευούσας κυρίας μᾶς ἐσταμάτησε :

«—Καὶ γιὰ τοὺς δικούς μου βιβλία» μᾶς εἶπε.

Ἦτο νύκτα ἀργὰ καὶ ἡ κυρία μόλις τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἐπέστρεφεν εἰς τὸ σπίτι της. Εἶνε μία ἀπὸ τὰς πολλὰς, αἱ ὁποῖαι συντροφεύουν τοὺς ἀρρώστους, τοὺς φροντίζουν τὴν ἀλληλογραφίαν των καὶ τὰς ἰδικιτέρας των ὑποθέσεις καὶ τοὺς κάμνουν ἀνάγνωσιν. Μὲ μίαν λέξιν εἶνε αἱ Dames de Compagnie.

K. PAPPEN

ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΘΕΝΑ ΤΗΣ ΗΩΗΣ

Στὸ μικροσκοπικὸν σκυμμένον ὁ σοφὸς τοὺς φοβεροὺς μικροοργανισμοὺς ζητεῖ ν' ἀνακαλύψῃ, αὐτοὺς, ποῦ νικοῦν τὸν ἄνθρωπον στὸν δρόμον τῆς ζωῆς.

Κι' ὁ χημικὸς τὸ γιαιρικὸν ζητεῖ νὰ βρῆ, αὐτό, ποῦ θὲ νὰ δίδει δύναμιν καὶ νεῖατα.

Προσπάθειες ἱερές! Βῆμα πρὸς βῆμα τὸν θάνατον γορεύουν νὰ νικήσουν!

Ξάφνου, ξημερώνει μιὰ ἄγρια ἡμέρα ποῦ χιλιάδες κορμιά — πρέπει — λείν νὰ στρωθοῦνε χάμου γιὰ νὰ περῶσιν ἀπ' τὸν ματωμένον δρόμον ἢ Δόξα καὶ ἡ Νίκη!

Καὶ ὀλοένα ὁ σοφὸς, στὸ μικροσκοπικὸν σκυμμένον, τοὺς φοβεροὺς μικροοργανισμοὺς ζητεῖ ν' ἀνακαλύψῃ, αὐτοὺς, ποῦ καταβάλλουν τὸν ἄνθρωπον στὸν δρόμον τῆς ζωῆς..

Δ. Π.

Η Α. Β. Υ, ΠΡΙΓΚΗΠΙΣΣΑ ΜΑΡΙΑ

Ἰδρύουσα Νοσοκομείον εἰς Παλαιὰν Φιλιππιάδα καὶ ὁ Σ. Μητροπολίτης

ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΤΗΣ ΜΑΝΑΣ

Ἀπὸ πολλὴ ὥρα τὸ χωριὸ εἶχε κοιμηθῆ. Οἱ λιγροστοὶ χωριανοὶ ὅσους δὲν συνεπῆρε τοῦ πολέμου ἢ ἀντάρα κουβεντιάσαν λίγο στὰ μαγαζιά τους γιὰ τὸν πόλεμο, γιὰ τὰ ρημαγμένα χωράφια τους, γιὰ τοὺς χριστιανούς ποῦ ἔχαν σκοτωθῆ καὶ ὕστερα εὐχρηθῆκαν «Καὶ τοῦ χρόνου» καὶ κλεισθῆκαν στὰ σπήτια τους. Βιάζονταν νὰ φᾶν ὅ,τι βρεθῆ καὶ νὰ κοιμηθοῦν νωρὶς γιὰ νὰ ξυπνήσουν νύχτα νὰ πᾶν ν' ἀκούσουν τὴ χριστουγεννιάτικη λειτουργία.

Στῆς γρηᾶς τῆς Δήμαινας τὸ σπήτι μέσα βουβὰ ἔλα.....

Ὁ ἄντρας τῆς εἶχε πεθάνει ἐδῶ καὶ ἑπτὰ χρόνια. Χτίστης ἦταν καὶ κάτι ἔβγαζε. Μὰ ὅταν πέθανε πάλι, τὸ παιδί τῆς εἰκοσιπέντε χρόνων εἶχε καλὰ μαθημένη τὴν τέχνη τοῦ πατέρα του. Καὶ δὲν δυστύχησαν. Τώρα βαρὺ τὸ μήνυμα ποῦ ἀνεπάντεχα τῆς ἤρθε. Τὸ παιδί τῆς ἀπὸ τοὺς πρώτους σκοτώθηκε στὸν πόλεμο. Ὁ δήμαρχος εἶχε πάει στὴν πόλι καὶ ἔφερε τὴν κακὴν εἶδησι. Τὸ παιδί τῆς Δήμαινας εἶχε μείνει στὸν τόπο καὶ ἕνας ἄλλος χωριανὸς εἶχε λαβωθῆ ἐλαφρά. Τὸ κρυψὸν οἱ γειτόνοι. Μὰ ἕνα κορίτσι ἴσα μὲ δώδεκα χρόνων μπλέχτηκε στὴν κουβέντα μὲ τὴν Δήμαινα καὶ τὸ πρόδωκε ἄθελα τὸ κακὸ μήνυμα.

Καὶ τώρα ἡ μάνα στὸ κρεβάτι τῆς δέρνεται.

Οἱ γειτόνισσες τῆς εἶχαν πῆ νὰν τῆς βρατάξουν συντροφιά, μὰ αὐτὴ δὲν δέχτηκε. Μιὰ μονάχα ἄφισε τὸ κορίτσι τῆς νὰ πλαγιάσῃ στὸ σπήτι τῆς χαροκαμμένης μάνας, ἔτσι γιὰ συντροφιά. Μὰ ἡ Δήμαινα σὲ λίγο τὴν ἔδιωξε καὶ αὐτὴ. Καὶ ὅταν τὸ κορίτσι βγήκε καὶ ἔσυρε καὶ τὴν πόρτα κοντὰ του, ἡ μάνα ἀπ' τὸ κρεβάτι δὲν ἀνασηκώθηκε. Φωτιά ἀφάνταχτη τῆς ἔκαie τὸ κεφάλι. Φύσηξε πολλὲς φορὲς βρειοβογγώντας καὶ γυρίζοντα ἀπ' τὸνα στ' ἄλλο πλευρὸ ἔπειτα ἀνοιξε τὰ μάτια τῆς τὰ στοχαστικά. Βαθὺ τὸ σκοτάδι. Μὲ χίλια στανιά σηκώθηκε καὶ ψάχνοντας ἤρε ἕνα λυχνάρι. Γονάτισε στὴ γωνιά, ἔβγαλε ἕνα ἀναμένο ξύλο, τὸ σίμωσε στὸ στόμα τῆς καὶ μὲ βία μεγάλη φυσώντας τοῦ ἔβγαλε κάποιον μικρὴ φλόγα. Τὸ σίμωσε ὕστερα ἀγάλλι ἀγάλλι στὸ φυτῆλι τοῦ λυχνarioῦ καὶ τ' ἀναψε.

Τὸ κεφάλι τῆς φωτιά ἦταν. Λὲς καὶ ἦταν μεθυσμένη. Μὲ τὸ λυχνάρι στὸ χέρι διάβηκε τὴν πόρτα ποῦ χῶριζε τίς δυὸ κάμαρες τοῦ φτωχόσπητου καὶ πέρασε στὴν ἄλλη. Βουβὸ τὸ σπήτι. Καὶ ἡ γρηᾶ ξυπόλητη, ἀλαφρόντυπη καθὼς ἦταν μὲ τὸ λυχνάρι στὸ χέρι καθὼς περπατοῦσε μὲς τὸ βουβὸ σπήτι ἔμοιαζε σὰ φάντασμα· ὁ ἴσκιος τῆς στὸν τοῖχο σάλεινε γιγάντιος, θεριακωμένος καὶ σὰ σκιασμένος ἔφευγε....

Ἡ γρηᾶ ἀνοιξε τὴ φτωχικὴ ντουλάπα. Ἀπίθωσε τὸ λυχνάρι κατὰ γῆς καὶ ὕστερα τὴν

Η Α. Υ. Ο ΠΡΙΓΚΗΨ ΠΕΤΡΟΣ

υἱὸς τῶν πριγκήπων Γεωργίου καὶ Μαρίας, μὲ Κρητικὸν ἔνδυμα.

ζνοιξε. Ξεκρέμασε μιάν ολόασπρη φουστάνελλα, ένα άσπρογάλαζο ζουνάρι, κάλτσες, και τελευταία τὸ ζιπούνι και ξεκρεμιώντας τὸ καθέναν τὸ βανε ριχτὸ στὸ χέρι της, τ' ἀγκαλιάστηκε ἔπειτα και πῆγε και τ' ἀπίθωσε στὸ φτωχικὸ κρεβάτι, ποῦ ἄλλοτε κοιμώτου ὁ γυιὸς της ὁ Χρῆστος—τώρα ποιὸς ξέρει πὲ ποιά λαγκαδιὰ νὰ κοιτταί;...

Κι' ὦρα πολλὴ μὲ ριχτὰ τὰ χέρια κάτω και μὲ τὸ κεφάλι λυπητερὰ σκυμμένο τὰ ἔβλεπε μὲ τὰ ὑγρά της μάτια λυπητερὰ κι' ἀσάλευτα—στυλωμένα πάνω στοῦ παιδιοῦ της τὰ καλὰ ροῦχα, ποῦ τὰ φοροῦσε σὰν αὔριο και σὰν κάθε τέτοια μεγάλη και πρόσχαρη ἑορτή. Ὑστερα ἡ γρηὰ σηκώθηκε, ἀνασήκωσε τὸ λυχνάρι τ' ἀκούμπησε σ' ἕνα σκονισμένο ράφι, κ' ἄρχισε νὰ καθαρίζη και νὰ ξεσκονίζη τὰ ροῦχα. Καὶ 'κεὶ ποῦ τὰ καθάριζε και τὰ σιγύριζε τὰ χλωμά της χεῖλια ἀναδεύονταν ψιθυρίζοντας κάτω λόγια σὰ νὰ μιλοῦσε μὲ κάποιον. Καὶ 'κεὶ ποῦ κουβέντιαζε ἕνα χαμόγελο γλυκό, ἀνθίζε στῆς καλῆς γριούλας τὰ χεῖλη. Ὑστερα σὰν ἀποτέλειωσε τὴ δουλειὰ της αὐτὴ, ἔβαλε μὲ τὴ σειρά ἐπάνω στὸ κρεβάτι πρῶτα τὸ ζιπούνι, ὕστερα τὸ ζουνάρι, τὴν ἀστραφτερὴ φουστάνελλα και κάτου ἀπ' αὐτὴ, τίς κάλτσες..... Τὰ κύτταξε ἔτσι καθὼς τὰχε βάλει και ἔξαφνα, τὰ σβυσμένα της μάτια ἀστράψαν και στυλώθηκαν ἐπάνω τους παράξενα. Πῆρε βιαστικὰ δυὸ κουβέρτες ἀπ' τὴ γῆ και τίς ἔριψε πάνω στοῦ παιδιοῦ της τὴ φορεσιὰ καθὼς ἦταν ριγμένη στὸ κρεβάτι του. Τῆς σιγύρισε, καθὼς θάκανε ὅταν σκέπαζε ἄνθρωπο, κύτταξε τὸν ὄγκο μὲ στοργὴ και σιγὰ, σιγὰ σὰ νὰ φοβοῦνταν μὴν ζυπνήση κοιμισμένο ἄνθρωπο, πῆρε πάλι τὸ λυχνάρι, και πῆγε κατὰ τὴν πόρτα, γυρίζοντας ὅμως συχνὰ τὸ κεφάλι κατὰ τὸ κρεβάτι. Βγήκε στὴν ἄλλη κάμαρη ἀφοῦ ἔκλεισε μὲ προσοχὴ τὴν πόρτα δίχως τὸν παραμικρὸ ἀχό. Ἀκροάστηκε λίγο, προσεχτικὰ στὴν πόρτα ποῦ χώριζε τίς δυὸ κάμαρες και ξαναγύρισε στὴ γωνιά. Ἀνασκάλεψε μὲ τὴ «μυσιὰ» τὴ φωτιά, ἔριξε λίγα ξύλα. Τὰ μάτια της τὰ μισοσβυσμένα λίγο λίγο σφάλισαν και τὸ κεφάλι της ἔγυρε στὸ δεξιὸ της χέρι κ' ἔτσι ἀποκοιμήθηκε.....

Τώρα ὁ ἀγέρας εἶχε σηκωθῆ μανιασμένος και σφύριζε σὰ νὰ σκάριζε πρόβατα. Κι' ἀκούγονταν τῆς φυλλουριάς τὸ σάλεμμα ἔξω στὴν αὐλὴ και τὰ βρρυβογγητὰ τῶν δέντρων.....

Ἡ γρηὰ ζύπνησε Κύτταξε σὰ σκιασμένη γύρω και τ' ἀνέμου τὰ φυσομανητὰ ἀκουσε.

Τῆς φάνηκε πῶς ἀκουσε χτύπημα καμπά-

νας Μὲ μιὰς πετάχτηκε, και ὤρμησε κατὰ τὴν πόρτα τῆς ἄλλης κάμαρης.

—Χρῆστο! Χρῆστο!.... Σήκω λεβέντη μου! Ἡ καμπάνα. Σήκω νὰ πάμε στὴν ἐκκλησιὰ!...

Κ' ἔτσι γοργὰ ὤρμησε κατὰ τὸ κρεβάτι, ἀγκαλιάστηκε τοῦ παιδιοῦ τῆς τὰ ροῦχα σκεπασμένα μὲ τῆς κουβέρτες καθὼς ἦταν και, σφίγγοντάς τα, ξέσπασε ἔξαφνα σ' ἕνα σπαραχτικὸ μοιρολόγι, κουνιώντας ἀργὰ ἀργὰ και ρυθμικὰ τὸ ἀσπρόμαλλο κεφάλι και σφίγγοντας μὲ ἀφάνταχτη στοργὴ τὰ ροῦχα τοῦ παιδιοῦ της τὰ βρεχε μὲ δάκρυα.....

Κι' ἔξω ὁ ἀγέρας βαρεῖονα τσάκιζε τῶν δέντρων τὰ κλαδιὰ. Καὶ στὴ σκοτεινιασμένη κάμαρη μέσα ἀλαφρὸ ἀκούγονταν τῆς μάνης τὸ μοιρολόγι ὡς ποὺ σῶπασε πειὰ. Σὲ μιὰ γωνία μονάχα, σ' ἕνα ράφι ἀψηλὸ ξεχασμένες βρίσκονται δυὸ τρεῖς εἰκόνες ξεθωριασμένες. Ἡ μιὰ μὲ τὴν Παναγιὰ ποῦ κρατοῦσε τὸ Χριστὸ ἦταν κ' ἡ πειὸ μεγάλη και μπρὸς της ἔστεικε σβυστὸ και δίχως λάδιτὸ καντήλι. Σκοτεινιασμένη ἡ κάμαρη. Κ' ἡ γρηὰ ἀποκοιμισμένη μὲ τοῦ νεκροῦ παιδιοῦ της τὰ ροῦχα στὴν ἀγκαλιὰ.....

—Ντάγγ, νταγγντάγγ ντάγγ, νταγγντάγγ ντάγγ.....

Ἀκούστηκε τ' Ἀι Γεώργη ἡ καμπάνα στῆς νύχτας τὸ σκοτάδι, ποῦ καλοῦσε τοὺς χριστιανοὺς στὰ Χριστούγεννα.

—Ντάγγ, νταγγντάγγ ντάγγ.....

Και μὲς' στῆς Νύχτας τὸ μυστήριο ἐφάνηκε στὴ γρηὰ πῶς τὸ σπῆτι μονομιᾶς ἐσειστηκε και πῶς ἡ πόρτα τῆς κάμαρας ἀνοιξε!.... Καὶ μὲς' στὸ σκοτάδι ποιὸς εἶν' αὐτὸς μὲ τίς μακρὲς φτεροῦγες και τὰ σπιθόβολα μάτια ποῦ μπῆκε μέσα και περπατᾶει σιωπηλὸς στὴν κάμαρη; Καὶ τὸ καντήλι ποῦταν σβυστὸ δίχως λάδι ποῦ χέρι τ' ἀναψεν ἔξαφνα; Τοῦ ζωγραφισμένου Χριστοῦ τὰ μάτια σαλεύουν, χαμογελοῦν. Καὶ νὰ αὐτὸς ἀπ' τὴν εἰκόνα του τὴν ἄγια πετάχτηκε..... Καὶ μιὰ ἀστραπὴ ἔλαμψε κ' ἔχυσε φῶς χίλιες φορὲς λαμπρότερο ἀπ' τὸν ἥλιο..... Αὐτὰ ἔβλεπε ἡ γρηὰ στὸν ὕπνο της ἐνῶ στὴν κάμαρη μέσα βασιλευε σκοτάδι και νεκρικὴ σιγὴ.....

—Ἐ! Θειὰ! Θειὰ!.... Ποῦ σαι; Εἶπε μιὰ ὁμορφη και καθαρωντυμένη χωριατοπούλα, μπαινώντας μέσα στὴν πρῶτη καμαροῦλα τοῦ σπητιοῦ. Εἶχε πειὰ βγῆ ὁ ἥλιος. Στὰ χέρια της κράταγε ἕνα πιάτο σκεπασμένο.—Θειὰ! Ποῦ σαι Θειὰαααα!....

Καμιὰ φωνὴ ὅμως! Κ' ἡ χωριατοπούλα ἀφίσε τὸ πιάτο σ' ἕνα μικρὸ τραπέζι και τράβηξε

μπρὸς. Ἡ γρηὰ βρίσκοταν ἀπάνω στὸ κρεβάτι τοῦ γιοῦ της ἀγκαλιασμένα κάτω ροῦχα—τὰ ροῦχὰ του..... Ἡ χωριατοπούλα στὴν ἀρχὴ θάρρεψε πῶς ἡ γρηὰ κοιμώτου ἀκόμα. Καὶ σίμωσε. Μὰ τρώμαξε. Τὸ στόμα τῆς γρηὰς ἀνοιχτό, τὰ μάτια ὀλάνοιχτα γυζλένια στυλωμένα σὲ μιὰ μεριά. Καὶ τὸ πρόσωπό της κατακίτρινο! Ἀνατρίχιασεν ἡ χωριατοπούλα και πετάχτηκεν ἔξω φωνάζοντας,

—Τρεχάτε!.....

Δυὸ τρεῖς γειτόνισσες τρέξαν κ' ἕνας περαστικός. Σὰν ἔμαθαν ἀπ' τὰ μισὰ λόγια τῆς χωριατοπούλας τὴν ἀφορμὴ τοῦ τρόμου της μπῆκαν μέσα κ' εἶδαν τὴ γρηὰ πεθαμένη ποῦ κρατοῦσε ἀκόμη στὴν ἀγκαλιὰ της σφιχτὰ τὴ φορεσιὰ τοῦ παιδιοῦ της. Καὶ στὴ θωριὰ της σὰν κάποια δειλὴ λάμψη ἔφεγγε. Κι' σὰν ἕνα χαμόγελο γλυκὸ ἀνθίζε.

Μ. ΔΙΑΚΟΥ

ΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΤΟΥ ΜΠΑΡΜΠΑ ΙΣΙΔΩΡΟΥ

Τὸν εἶχα γνωρίσει τὸν γέρο Ἰσίδωρο στοὺς πρωινοὺς περιπάτους μου ἐμπρὸς εἰς τὰ μαγαζάκια ὅπου ἐπωλοῦσαν παλαιὰ βιβλία. Ἀπλοὺς ὑπάλληλος ὑπουργείου, ἐξώδευε ἐλάχιστα διὰ τὴν τροφὴν του, ἀλλ' ἠγόραζε βιβλία, βιβλία σπάνια! Καὶ ἡ συλλογὴ του ἦτο θαυμασιὰ. Μιὰν ἡμέραν ἠθέλησε νὰ μοῦ τὴν δείξη. Ἐγίναμε ἀπὸ τότε καλοὶ φίλοι.

Ἀπὸ τότε εἶναι εἴκοσι χρόνια. Ὅταν ἐγνωρίστημεν ἦτο περισσότερο ἀπὸ ἐξῆντα ἐτῶν.

Ἐξαφνα τελευταίως ἔπαυσε τὰς ἐπισκέψεις του εἰς τὰ ἀγαπημένα του μαγαζιά. Πιασμένος ἀπὸ ρευματισμοὺς ἦτο ἀναγκασμένος νὰ μένη εἰς τὸ σπίτι του μὲ μόνον σύντροφον τὰ προσφιλῆ του βιβλία.

Ἡ σπιτονοικοκυρὰ τοῦ ἔφερεν κάθε πρῶτὸ τὸ ἀπλοῦν φαγητόν του, ὅπως πάντοτε. Τὴν ἔβλεπε μὲ ἀνυπομονησίαν, ὠργίζετο ὅταν ἐξεσκόνιζε τοὺς σωροὺς τῶν βιβλίων τὰ ὅποια τὸν περιτριγύριζαν, ἢ τὴν ἔδιωχνε ὅσον ἠμποροῦσε ταχύτερα. Δὲν ἤθελε νὰ δεχθῆ κανένα, τὰ βιβλία τοῦ ἦσαν ἀρκετὰ.

Μιὰν ἡμέραν τὸν χρόνον τὴν 31 Δεκεμβρίου ἢ τὴν 1ην Ἰανουαρίου ἐδέχετο τὴν ἐπίσκεψίν μου. Εἰς τὸ τέλος μάλιστα τὴν ἐπιθυμοῦσε, και μοῦ ἔλεγεν πόσον θὰ ἠσθάνετο τὴν ἔλλειψίν της, ἐὰν τὸν ἐξεχνοῦσα. Καὶ οὐδέποτε τὸν ἐξέχασα.

Τὸ ἔτος τοῦτο ἦν ἡμερὰ τὸν παράξενον ἀσθενῆ μου, πολὺ καταβεβλημένον, μόνις εἶχε δύναμιν νὰ σηκωθῆ και νὰ ὑπάγῃ ἀπὸ τὸ ἕνα ἄκρον

εἰς τὸ ἄλλο, πάντοτε στηριζόμενος εἰς τὰ ἔπιπλα.

—Καλημέρα, μπάρμπα Ἰσίδωρε, ἔρχομαι νὰ σοῦ εὐχηθῶ διὰ τὸ νέον ἔτος.

—Ἄ! σὺ εἶσαι παιδί μου; Τὸ νέον ἔτος δὲν θὰ εἶναι δι' ἐμέ.

—Τί ἔπαθες μπάρμπα Ἰσίδωρε!.... Πῶς σοῦ ἤλθαν αὐτὲς ἡ ἰδέες;

—Δὲν εἶναι ἰδέες· τὰ πράγματα μὲ κάμνουν νὰ αἰσθάνομαι αὐτό. Ὅταν οἱ γέροι ἐνθυμοῦνται καθ' ἡμέραν τὰ παιδιὰστικά τους, αὐτὸ εἶναι σημεῖον ὅτι ἡ ζωὴ τους τελειώνει. Τὸ προαισθάνομαι και εἶναι φυσικόν. Ξανακάθισε μὲ κόπον εἰς τὸ κάθισμά του, ἀπὸ τὸ ὅποιν ἐσηκώθη διὰ νὰ μὲ ὑποδεχθῆ και μοῦ ἔδειξε μιὰ καρέκλα πλησίον του.

Ἐσιωπούσαμε και οἱ δύο, πρῶτος μοῦ εἶπε.

—Εἶναι τώρα ἑβδομήντα πέντε χρόνια. Ἡ μητέρα μου εἰργάζετο διὰ νὰ ζήσῃ. Ἐρραβε, ἔρραβε και μόνις ἐκέρδιζε τὴν ζωὴν μας. Ὁ πατέρας μου ὑπολοχαγὸς εἰς τὸν αὐτοκρατορικὸν στρατὸν ἀπέθανεν εἰς τὸ πόλεμον.

Ὅταν ἤμουν ἐπτὰ ἐτῶν ἠσθένησα ἐπικινδύνως. Ἡ μητέρα ἐνόμισε ὅτι θὰ μὲ χάσῃ. Ὁ ἰατρὸς ἐπίσης. Ἡ κρίσις ἐπέρασε, ἀλλ' ἔμεινα τῶσον ἀδύνατος ὥστε μὲ ἐνόμιζαν χαμένον.

—Τί νὰ τοῦ δώσω; ἐρωτοῦσε ἡ μητέρα μου. Ὅ,τι θὰ τοῦ κάμῃ εὐχαρίστησιν ἀπήντησε ὁ ἰατρὸς. Ἡ μητέρα μου ἠρώτησε διὰ τὴν τροφὴν μου. Ἀλλ' ἔλαβα τὴν ἐρώτησίν της καθὼς και τὴν ἀπάντησιν τοῦ ἰατροῦ ὡς ἐπιχειρήμα και ἐζήτησα ἕνα παιχνίδι. Πολὺ πτωχὴ ἡ μητέρα μου τὴν πρωτοχρονιά μοῦ ἔδιδε δῶρα χοῦσιμα, κάλτσες, παπούτσια και τὰ τοιαῦτα. Ἐζήτησα αὐτὴν τὴν φορὰν ἕνα καραγκιοῦζι μὲ μουσικὴ!

Ἡ μητέρα μου εἰργάσθη ἡμέρα και νύχτα: τὴν ἔβλεπα ἀπὸ τὸ κρεβάτάκι, μου νὰ ράβῃ βιαστικὰ, ἔβλεπα νὰ πηδᾷ ὑπὸ τὰ δάκτυλά της ἕνα φωτεινὸ σπινθῆρα ποῦ ἦταν ἡ βελόνα, και αὐτὸ μὲ διασκέδαζε!

Τὰ παιδιὰ εἶναι ἐγωῖσταί, δὲν ἠξέουρον τί κοστίζει εἰς τὴν μητέρα τους ἡ κάθε τους χαρά.....—Ἐπειτα, ἐπρόσθεσε ὁ μπάρμπα Ἰσίδωρος, ὡς σκέψιν, και οἱ ἄνδρες ἀπολαμβάνουν καθ' ἐκάστην ὅλα τὰ θαυμάσια τῆς βιομηχανίας, τῆς ἐπιστήμης, χωρὶς νὰ σκέπτονται τοὺς πόνους, τοὺς θανάτους ὅπου τὰ στολίζουν.—Ἐτσι εἶναι.

Ὁ μπάρμπα Ἰσίδωρος ἄρχισε νὰ βήχῃ φοβερὰ και διεκόπη εἰς τὴν διήγησίν του ἐπ' ἀρκετόν. Ἐπανέλαβε:

—Τὰ φορέματα τῶν ὠραίων κυριῶν, τὰ ὅποια ἔρραπτεν ἡ μητέρα μου, μοῦ ἠῤῥαζον

τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἔχω τὸν ὁμορφοστολισμένον καρκαγιόζην. Θὰ ἐφοροῦσε ἀτλαζένια φορέματα... ἄσπρα καὶ τριανταφυλλιά... μὲ γιανὰ ἀπὸ ταντέλλα..., θὰ τὸν ἐκαρτοῦσα ἀπὸ ἓνα κόκκινο ξύλο, ἐπάνω εἰς τὸ ὅποιον θὰ ἐστηρίζετο, καὶ ὅταν θὰ τὸν ἐγύριζα εἰς τὸ ἄκρον αὐτοῦ τοῦ ξύλου, θὰ ἔπαιζεν ἡ μουσικὴ ὅπου εἶχε μέσα.

Τότε ἐκτυποῦσα τὰ χέρια ἀπὸ εὐχαρίστησιν... Ἡ μητέρα μου ἔστρεψε καὶ με ἐκύτταζε καὶ γρηγορώτερ, γρηγορώτερ ἢ βελόνη πηδοῦσε ἀπάνω στὰ μεταξωτὰ φορέματα τῶν ὠρχίων κυριῶν... Καὶ ἡ μητέρα μου ἔκλαιε..

Τέλος ἀπέκτησα τὸν καρκαγιόζην μου μὲ τὴν μουσικὴν. Ἦτο τὸ πρῶτον μου δῶρον καὶ τὸ τελευταῖον.

Ἡ μητέρα μου, μοῦ τὸν ἔφερε τὴν πρώτην Ἰκνουαρίου. Ἦμουν καθισμένος, σκεπασμένος μὲ κουβέρτες, ἐπάνω σὲ μιὰ πολυθρόνα ὅπου εἶχαμεν, τὴν ἰδίαν ὅπου κάθημα καὶ τώρα. Καὶ ἤκουσα, ὡς εἰς ὄνειρον τὴν μεταλλικὴν μουσικὴν, τὴν ὁποίαν τότε εἶχον ἐπιθυμήσει... Ἐπαιξε δύο κομμάτια, ἓνα χορὸ ἤσυχο, καὶ ἔπειτα ἓνα ἦχον εὐθυμον, ζωηρόν, ὁ ὁποῖος μὲ ἐνθουσίαζεν.

Ἡ μητέρα μου, εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον γυρίζοντας πάντοτε τὸν καρκαγιόζην. Ἐτεινε τὰ χέρια εἰς ἔκστασιν, καὶ ὅλην τὴν ἡμέραν καὶ ὅλην τὴν νύκτα μοῦ ἐπανελάμβανε ὁ προσφιλέτης μου καρκαγιόζης τοὺς δύο ἦχους του, τὸν εὐθυμον καὶ τὸν λυπητερόν, οἱ ὁποῖοι διεδέχοντο ἀλλήλους, χωρὶς καμμίαν δυσκολίαν μόνον μὲ μίαν μικρὰν διακοπὴν μεταξὺ τῶν δύο ἠχῶν, κατὰ τὸ διάστημα τῆς ὁποίας ἠκούετο ἓνα κρὶκ!-κράκ! μέσα εἰς τὸ στήθος του, ὁ ἦχος τῆς προετοιμαζομένης μηχανῆς. «Βήχει, μαμὰ! ὅπως ὁ κύριος ἐφημέριος, πρὶν ν' ἀρχίσῃ τὸν λόγον του».

Καὶ ὁ μπάρμπα Ἰσιδώρος ἔβηγεν ἐπίσης, ἀλλὰ ἐπὶ πολλὴν ὥραν, πολλὴν ὥραν! Καὶ ὁ βήχας ἐκινούσεν ὀλόκληρον τὸ εὐθραστον σῶμα τοῦ γέροντος. Ἐπειτα ξαναἤρχισε νὰ ὀμιλῇ, καὶ ὡς ὄνειρον, νὰ ἐνθυμῆται ἓνα, ἓνα καὶ τὰ ἐλάχιστα συμβάντα τῆς παιδικῆς του ἡλικίας.

— Ἐκοιμώμουν μαζὴ μὲ τὸν καρκαγιόζην μου καὶ μαζὴ τοῦ ἔρωγα. Ἐφάνετο ὅταν αὐτὸ στρουθοκαμήλου τὸ ὅποιον εἶχαν ἐνδύσει, ὁ μποῦστος του ἦτο ἄσπρος καὶ κόκκινος καὶ στολισμένος μὲ ταντέλλες καθὼς καὶ ὁ σκοῦφος του. Ἡ τραχηλιά του ἦτο ἐπίσης ἀπὸ ταντέλλα. Εἶχε ξανθὰ κατσαρὰ μαλλιά καὶ γελαστὸ πρόσωπο. Ὅταν ἐγύριζε τὸ κάτω μέρος τοῦ φορέματός του τὸ κομμένο εἰς γλῶσσες ἀνοιγε

ὅταν φοῦστα χορευτριάς καὶ ἐφάνετο ὡς νὰ ἔκλινε τὴν κεφαλὴν καὶ νὰ ἐμειδία ἀπὸ εὐχαρίστησιν.

Ἡ θεραπεία μου ἦτο βραδεία καὶ τὸ προσφιλέτης μου παιγνίδι ἐκοιμᾶτο μὲ ὄλας τὰς προφυλάξεις μέσα εἰς ἓνα κουτὶ ἐπάνω σὲ κομματάκια ἀπὸ μεταξωτὸ καὶ βελούδο τὰ ὁποῖα ἔμεναν ἀπὸ τὰ φορέματα τῶν ὠρχίων κυριῶν ποῦ ἔραζπτεν ἡ μητέρα μου.

Ἦτο ἡ εὐτυχία τῶν μακρῶν ὠρχίων τῆς ἀναρρώσεώς μου. Ἐπειτα ἡ μητέρα μου τὰς ἐκλείσει μέσα εἰς τὸ ντουλάπι τῆς, μαζὴ μὲ τὰ ὀλίγα πολυτίμα πράγματα ὅπου τῆς ἔμειναν, μαζὴ μὲ τὴν ἀλυσίδα καὶ τὸ ἀσημένιο ρολόγι τοῦ πατέρου μου, καὶ τὴν λεπτὴ χρυσὴ ἀλυσίδα τοῦ λαίμου ποῦ τῆς εἶχε χαρίσει ἡ μητέρα τῆς.

Ἦτο τόσο ὠρχίος ὁ καρκαγιόζης μου! ἔπρεπε νὰ τὸν διατηρήσωμεν. Εἶχε κοστίσει τόσο ἀκριβὰ! Καὶ ἔπειτα τὸν ἀγαποῦσα τόσο. Νὰ τὸν ἰδῶ ὀλίγες στιγμὰς ἦτο ἀμοιβὴ διὰ τὴν ὁποίαν ἤμποροῦσα νὰ ὑποφέρω τὰ πάντα. Διὰ νὰ τὸν ἀκούσω τὸ βράδυ τὴν ὥραν ὅπου θὰ ἐκοιμώμουν ἤμουν τελείως φρόνιμος ὅλην τὴν ἡμέραν, ἔλεγα τὸν μῦθον μου χωρὶς λάθος καθὼς καὶ ὅλον τὸν Πυθαγόρειον πίνακα.

Ἡ μητέρα μου ἀπέθανε. Ἦμουν εἴκοσι ἐτῶν. Ἐκέρδιζα τὴν ζωὴν μου ὡς ἀντιγραφὸς εἰς ἓνα συμβολαιογράφον. Ἄφησα εὐλαβῶς τὸν καρκαγιόζην μου νὰ κοιμᾶται μέσα εἰς τὸ ντουλάπι τῶν ἀσπρορρούχων μαζὴ μὲ τὴν χρυσὴν ἀλυσίδα καὶ τὸ ἀσημένιο ρολοῖ.

Ἐνυμφεῦθηκα... Ἀπέκτησα ἓνα υἱόν... γιὰτὶ εἶχα ἓνα υἱόν, παιδί μου!... εἶπε ὁ μπάρμπα Ἰσιδώρος, κυττάζων μὲ μάτια θολὰ.

Τὸ παιδί μου ἐκοιμᾶτο εἰς τὸ ἴδιον κρεβάτακι ὅπου εἶχα κοιμηθεῖ ὑπὸ τὰ βλέμματα τῆς μητέρας μου. Ἐμεινε ὀλίγο καιρὸ ἀπέθανε εἰς τὴν ἡλικίαν τῶν ἀγγέλων, καὶ ἡ μητέρα του τὸν ἠκολούθησε ἔπειτα ἀπὸ λίγον καιρόν.

Τὸ βράδυ τὸν εὐτυχισμένο καιρὸ, ὅταν ἐπέστρεφα ἀπὸ τὴν ἐργασίαν, ἐπανεύρισκα τὴν γυναίκα μου, τὴν μητεροῦλα του, ἡ ὁποία ἐπίσης εἰργάζετο, εἰργάζετο διὰ νὰ μᾶς βοηθῇ. Ἐπερνα τὸν τριανταφυλλὶ καρκαγιόζην τὸν ἐσήκωνα ἐπάνω ἀπὸ τὴν κούνια.

Τὸ ἀγοράκι μου ἄπλωνε τὰ χεράκια του καὶ ἐγελοῦσε, ἐγελοῦσε καὶ ἐσήκωνε ἐμπρὸς τὰ παχουλὰ ποδαράκια του καὶ ἐκινεῖτο ὅταν νὰ ἤθελε νὰ πετάξῃ διὰ νὰ πιάσῃ τὸν τριανταφυλλὶ καρκαγιόζην, τοῦ ὁποίου τὸ φέρεμα ἐκινεῖτο εἰς τὸν ἀέρα καὶ ἡ ψυχὴ τραγουδοῦσε χαρούμενη καὶ λυπημένη μαζὴ. Κράκ! κράκ! βρούμ! Βήχει, μικρούλη μου, τὸν ἀκούς; κ-

Η Α. Β. Υ. Η ΠΡΙΓΚΗΠΙΣΣΑ ΕΛΕΝΗ
εἰς τὸ ἐν Θεσσαλονίκῃ Νοσοκομεῖον τῆς.

ὡς ὁ κύριος ἐφημέριος ὅταν πηγάζει νὰ κηρύξῃ; Ἡ νέα μητέρα ἐγελοῦσε μὲ ὅλην τὴν καρδιά... Καὶ ἔκλειε τὸν καρκαγιόζην μὲ μεγάλην φροντίδα ὅταν τὸ μικρὸ κουρασμένο ἀπὸ τὸ παιγνίδι, ἐπὶ τέλους ἀπεκοιμᾶτο, ὄνειρευόμενον τόπον, ὅπου τὰ παιδάκια γνωρίζουν μονάχα τὸν τοῦς τριανταφυλλένιους καρκαγιόζηδες... χωρὶς νὰ τοὺς ἀκούνε!

Βρούμ! βρούμ! κράκ! κράκ!

Ὁ μπάρμπα Ἰσιδώρος ἔπαιξε νὰ μιλῇ. Τὸ βλέμμα του ἦτο ἀπλανές. Ἐσηκώθηκε στηριζόμενος μὲ τὰ δύο χέρια ἐπάνω εἰς τὰ κινούμενα βιβλία ὅπου τὸν περιτριγύριζαν ἔκαμε μὲ δυσκολίαν ὀλίγα βήματα, ἀνοιξε ἓνα ντουλάπι.

— Ἰδοῦ τον! μοῦ εἶπε.

Καὶ ὕψωσε μὲ δυσκολίαν τὸν τριανταφυλλὶ καρκαγιόζην εἰς τὸ δεξί του χέρι καὶ μοῦ τὸν ἔδειξε. Ἦτο ἀκριβῶς ὅπως μοῦ τὸν εἶχε περιγράψει.

Ἰδοῦ τὰ δῶρά μου, κύριε! τὰ δῶρα τοῦ μικροῦ Ἰσιδώρου... καὶ τοῦ υἱοῦ μου ἐπίσης. Καὶ ἐκεῖνος ἐπίσης ποτὲ δὲν εἶχε ἄλλα... Κράτησε τον, αὐτὸ μὲ κουράζει! γυρίζε τον, παιδί μου διότι ἐπιθυμῶ νὰ τὸν ἀκούω.

Ἐνόησα ὅτι ἔπρεπε νὰ τὸν ὑπακούσω καὶ ὅτι ἤθελε νὰ ἐπαινῆ τὴν ζωὴν του ὑπὸ τὸν ἦχον τῆς μουσικίτσας. Καὶ ἐσήκωσα καὶ ἐγὼ ψηλὰ τὸν καρκαγιόζην διὰ νὰ γυρίξῃ ἐλεύθερα.

Καὶ τὸν ἐκύτταξα, καὶ ἐκύτταξα ἐπίσης τὸν μπάρμπα Ἰσιδώρον καταρρυτιδωμένον, καμπουριασμένον, τρέμοντα, κατακίτρινον, φαλακρόν, γέρο, γέρο! ὦ! ἀνόητος νεότης τῶν γραμμάτων! Ὁ καρκαγιόζης ἐγύριζεν ἤσυχα, ἤσυχα τριανταφυλλένιος νέος, καινούργιος, παιδικός... Καὶ ὅταν ἐσταματοῦσα: «Ἀκόμη!» μὲ παρακαλοῦσεν ὁ γέρος τείνων τὰ χέρια μὲ μηχανικὴν κίνησιν, ὅπως ἄλλοτε ὅταν ἦτο εἰς τὴν κούνια καὶ ἡ μητέρα τον ἤθελε νὰ τὸν ἀπεκοιμήσῃ. Κρὶκ! κράκ! βρούμ! ἡ μηχανὴ ἔβηγε καὶ ὁ χορὸς ξαναἤρχιζεν... Ἄ! πόσον ἦτο λυπητερόν. Ἐνὰς πάλαιός ἦχος, τὸν ὁποῖον ἤκουέ τις συχνὰ ἄλλοτε, ἔχει τὸ χάρισμα νὰ ἐνθυμίζῃ ζωηρότερον ἀπὸ κάθε λόγον τὴν στιγμὴν τῆς ζωῆς ὅπου τὸν ἤκουσε. Τώρα δὲν ἦτο μόνον ὁ ἦχος ὅπου ἐπανεύρισκεν ὁ μπάρμπα Ἰσιδώρος, ἦτο ἡ αὐτὴ φωνή, ἡ μικρὰ μεταλλικὴ φωνή, χωρὶς καμμίαν μεταλλαγὴν τόνου, μὲ ὅλην τὴν νεότητά του τὴν προφυλαγμένην μέσα εἰς τὸ ντουλάπι τῶν ἀσπρο-

ρούχων, καθώς τὸ ἄρωμα ξηρῶν βόδων....

Ὁ μπάρμπα Ἰσίδωρος ἐμουρμούρισε: «Μαμά!» ἔπειτα ἐπρόσθεσε δύο ὀνόματα, τὸ τῆς γυναικὸς του καὶ ἓνα μικρὸ βαπτιστικὸ ὄνομα... Καὶ ἐκεῖ, ἐμπρὸς εἰς τὰ μάτια μου, ἐνῶ ἐγὼ κατὰ παράκλησίν του ἐγύριζα τὸν καραγκιόζη, ὁ μπάρμπα Ἰσίδωρος ἐξέπνευσε, τὴν πρώτην ἡμέραν τοῦ ἔτους.

Ὅταν τέλος ἀκούμβησα τὴν κούκλα ἐπάνω εἰς τὸ τραπέζι τὸ φορτωμένον μὲ βιβλία, ἐνόμιζα ὅτι ὁ μπάρμπα Ἰσίδωρος ἐκοιμάτο, ἀνοιζα σιγά, σιγά ἓνα ἀπὸ τὰ παλαιὰ βιβλία, τὰ ὁποῖα ἀγαποῦσα διὰ τὸν περιμένω νὰ ζυπνήσῃ. Ὁ μπάρμπα Ἰσίδωρος ἐκοιμάτο πράγματι, ἀλλὰ δὲν ἐξύπνησε πλέον. Ἐκοιμάτο χαμογελῶν. Ἴσως ὠνευρέετο τύπους ὅπου τὰ παιδάκια γυρίζουν μόνον τοὺς καραγκιόζιδες χωρὶς νὰ τοὺς σπάζουν.

Ὁ μπάρμπα Ἰσίδωρος ἄφησε διὰ διαθήκης μὲ χρονολογίαν 1ην Ἰανουαρίου, τὰ βιβλία του εἰς τὴν πόλιν τῆς γεννήσεώς του, καὶ εἰς ἐμὲ δι' ἑνὸς ὑστερογράφου τὸ ἀγαπητὸ του παιχνίδι. Ἦξευρεν ὁ μπάρμπα Ἰσίδωρος ὅτι πιστεύω εἰς τὴν ψυχὴν τῶν τριανταφυλλιδῶν καραγκιόζιδων καὶ ὅτι θὰ τὸν ἀγαποῦσα.

Τὸν ἔβαλα καὶ ἐγὼ μέσα εἰς ἓνα ντουλάπι ἀλλὰ ντουλάπι γυάλινο. Ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ γυαλιὰ μὲ κυττάζει μειδιδῶν, πάντοτε, διαρκῶς νέος καὶ εὐθυμος, ἀλλὰ δὲν τὸν ἐγύρισα πλέον ποτέ, διότι ἡ μεταλλικὴ του μουσικίτσα θὰ μὲ ἔκανε νὰ κλάψω.

Μετάφρ. δος Εἰρ. Νικολαΐδου

JEAN AICARD

[Τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας]

ΑΙ ΓΕΡΜΑΝΙΔΕΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

Εἰς τὴν Berliner Longal-Anzeiger μίαν ἀπὸ τὰς μεγαλειτέρας Ἐφημερίδας τοῦ Βερολίνου ἐδημοσιεύθη κατ' αὐτὰς μία περιγραφὴ περὶ τῶν Ἑλληνίδων ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἐπισκέψεως τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἀνατολίτων ἀπὸ τὴν κ. Μάρθαν φον Μπιμπερστάϊν, μέλους τοῦ Λυκείου τοῦ Βερολίνου.

Τὸ ἄρθρον τῆς Γερμανίδος κυρίας κατὰ μετάφρασιν τῆς κ. Εὐφροσίας Κετσοῦ δημοσιεύομεν σήμερον.

ΤΟ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΛΥΚΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

ΚΑΙ Η ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟΝ

ΕΥΕΡΓΕΤΙΚΗ ΑΥΤΟΥ ΔΡΑΣΙΣ

Αἱ Ἑλληνίδες ἐργάζονται σιωπηρῶς. Δι' αὐτὸ ἡμεῖς τὰ μέλη τοῦ Συνεδρίου τῶν Ἀνατολιστῶν κατ' Ἀπρίλιον τοῦ ε. ἔ. ἐξεπλάγημεν πολὺ, ὅταν μεταξὺ τῶν πολυπληθῶν προσκλήσεων, τὰς ὁποίας ἐλάβομεν τὴν ἐβδομάδα τοῦ Συνεδρίου, εὗρομεν καὶ μίαν τοιαύτην τοῦ ἐν Ἀθήναις Λυκείου τῶν Ἑλληνίδων, δι' ἧς ἐκαλούμεθα νὰ προσέλθωμεν εἰς τὸ ἀναγνωστήριον καὶ τὸ ἐντευκτήριον αὐτοῦ, ὡς καὶ εἰς ἓν ἀπογευματινὸν τέϊον. Ἐπισυνήπτετο καὶ ἑτέρα πρόσκλησις διὰ μίαν ἐν τῷ Δημοτικῷ Θεάτρῳ ἀπογευματινὴν παράστασιν, ἣτις ὀργάνωθη καὶ ἐμελλε νὰ ἐκτελεσθῇ ὑπὸ τῶν κυριῶν τοῦ Λυκείου, συρρέοντος πλήθους χαρισμάτων κοριτσιῶν μὲ ἄσματα καὶ ἐθνικοὺς χορούς, ὡς καὶ μὲ ἱστορικὰς εἰκόνας μὲ γνησίας ἐθνικὰς περιβολὰς. Λέσχη κυριῶν ἐν Ἀθήναις! καὶ ἡμεῖς αἱ τῆς Λέσχης τοῦ Βερολίνου τοῦ Λονδίνου, τῶν Παρισίων καὶ τῆς Ρώμης, οὔτε κἂν εἴχομεν ἀκόμη γνῶσιν τοῦ τοιοῦτου.

Κατὰ τὰς εὐαρέστους ὥρας, τὰς ὁποίας διήλθον εἰς τὸ φιλόξενον μέγαρον τοῦ Λυκείου, τὸ ὁποῖον κεῖται εἰς τὸ ἐπιφανέστερον μέρος τῆς πόλεως, ἐπὶ τῆς πλατείας τοῦ Συντάγματος, πλησίον τοῦ Βασιλικοῦ ἀνακτόρου, μοὶ ἐδόθη εὐκαιρία νὰ γνωρίσω πλείστας τῶν καλλιτέρων Ἑλληνίδων, νὰ λάβω δείγματα τῆς μεστῆς ἐπαγγελιδῶν ἀναπτύξεως τῆς χώρας καὶ νὰ ψυχολογήσω ἐπὶ τῆς ἐλληνικῆς ψυχῆς. Φυσικῶς τῷ λόγῳ ἀντελήφθη μὲ πολὺ ἐνδιαφέρον τὰς βλέψεις καὶ τὸν σκοπὸν τοῦ γυναικείου τούτου συνδέσμου ὅστις ἀπέδειξεν ψευδεῖς τὰς περὶ συγχρόνου Ἑλληνίδος θεωρίας καὶ διαδόσεις, καθ' ἃς αὕτη τήκεται ἐντὸς ἡμιβαρβάρου ἀνατολικοῦ ληθάργου ὡς καὶ κατὰ τοὺς παλαιότερους χρόνους, ἐπιδιώκουσα μόνον ν' ἀρέσκη εἰς τὸν ἄνδρα. Ἀλλως τε καὶ εἰς τὴν ἐποχὴν ἀκόμη τῶν γυναικῶν ἐκείνων, ἡ ἀνάγκη τῆς συνεργασίας καὶ τῆς προσόδου διέβηκε πολλάκις τὰ δεσμὰ τῆς ὀπισθοδρομικότητος. Βεβαίως ἡ γνῶσις τῶν ἀλλαχού Λυκείων εἰσχωρήσασα καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας ἔδωκε τὴν πρώτην ὄθησιν εἰς τὸ νὰ ἰδρυθῇ καὶ αὐτόθι τοιοῦτο. Τὴν πρὸς τοῦτο πρωτοβουλίαν ἔσχεν ἡ συγγραφεὺς καὶ δημοσιογράφος κ. Καλ. Παρρέν, ἣτις ἴδρυσεν τὴν πρώτην ἐν Ἀθήναις Ἐφημερίδα τῶν Κυριῶν, ὡς καὶ τὴν Ἐνωσιν τῶν Ἑλληνίδων μὲ τὴν πρώτην ἐν Ἑλλάδι

ἐπαγγελματικὴν σχολήν, μεταξὺ τῶν ἄλλων τῆς ἐνώσεως ἰδρυμάτων.

Τὸ Λύκειον τῶν Ἀθηναίων ὑπάρχει μόνον πρὸ ἐνὸς ἔτους, καὶ ἀπέβη πλείοτερον ἢ εἰς πᾶν ἄλλο μέρος τὸ κέντρον τῶν τῶν πνευματικῶν, προοδευτικῶν, καλλιτεχνικῶν καὶ κοινωνικῶν συμφέροντων ἀντιπροσωπευουσῶν κυριῶν.

Ὅρθως ἐξεταζόμενον τὸ Λύκειον τοῦτο ὀργάνωθη ὅλως διάφορον τοῦ τῶν ἄλλων χωρῶν, καὶ δὴ ἐπὶ γνησίων ἐθνικῶν βάσεων, συμμορφωθὲν τελείως πρὸς τὰς νεωστὶ ἀναπτυχθείσας ἀντιλήψεις τοῦ τόπου, ἐνθα τὸ γυναικεῖον ζήτημα μὲ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ περὶ ἐπαγγελματικῆς ἐξισώσεως μετὰ τοῦ ἀνδρός, δὲν ἔλαβε πολὺ μεγάλας διαστάσεις, ἀλλὰ προσηρμύσθη πρὸς τὰ παλαιὰ ἦθη καὶ τὰς παραδόσεις.

Τὸ ἰδεῶδες τῆς Ἑλληνίδος εἶναι τὴν ὥρα καὶ πρότερον τὸ κάλλος καὶ τὰ γυναικεῖα ἐπαγγέλματα, τοῦθ' ὕπερ ἄλλως τε δὲν ἀπάδει πρὸς τὸν αὐτόθι γυναικεῖον τύπον.

Ἡ διακόσμησις τῶν αἰθουσῶν τοῦ Λυκείου εἶναι ὅλως πρωτότυπος, καθ' ὅσον τὰ περισσώτερα ἐπιπλα ἐπεξεργάσθησαν, ἐζωγραφίσθησαν, ἐσκαλίσθησαν ὑπὸ τῶν κυριῶν τοῦ Λυκείου. Ἡ Βιβλιοθήκη, τὸ ἀναγνωστήριον, καὶ τὸ ἐντευκτήριον ἀντιπροσωπεύουν τὰς τρεῖς διαφόρους ἐποχὰς τῆς καλλιτεχνικῆς ἐξελίξεως τοῦ τόπου τὴν τοῦ ἀρχαικοῦ, τοῦ βυζαντινοῦ καὶ τοῦ νεωτέρου ῥυθμοῦ. Ἐκεῖ εἶναι διευθετημέναι εἰκόνας ζωγραφικῆς καὶ γλυπτικῆς, ἔργα τῶν μελῶν τοῦ Λυκείου, ἐκεῖ ὡσαύτως πολυετῆ κεντήματα, ἔργα ἐντοπιῶν χωρικῶν, τῶν ὁποίων τὴν διάδοσιν καὶ ἀνύψωσιν παρὰ ταῖς λαϊκὰς τάξεις, ἔχει ἀναλάβει ὁ σύλλογος τῶν Κυριῶν «Ἡ Πρόοδος», τῆς ὁποίας Πρόεδρος εἶναι ἡ Πριγκίπισσα Ἀλίκη.

Εἰς τὸ ἰσόγειον ὑπάρχει μεγάλη αἶθουσα χρησιμεύουσα διὰ τὰς γυμναστικὰς ἀσκήσεις τοῦ Λυκείου καὶ τὰς λαϊκὰς συναθροίσεις. Τὸ πρόγραμμα τοῦ Λυκείου σκοπεῖ πρωτίστως τὴν παιδαγωγικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ λαοῦ· ὁ κύκλος αὐτοῦ εἶναι εὐρύτατος, καταφαίνεται δὲ ἐξ αὐτοῦ πόσον τὸ ἐθνικὸν πνεῦμα εἶναι ζωηρὰ ἀποτυπωμένον εἰς τὰς Ἑλληνίδας, καθ' ὅσον ἡ δράσις τοῦ ἰδρυμάτος δὲν ἀποβλέπει μόνον εἰς τὰ συμφέροντα τῶν μελῶν αὐτοῦ ὡς τὰ τῶν ἄλλων Λυκείων ἀλλ' εἰς τὸ γενικὸν καλόν. Ἡ ἐργασία εἶναι διηρημένη εἰς τμήματα.

Ὁρμώμεναι ἐκ τῆς ἀρχῆς ὅτι καλὰ μητέρες καὶ καλὰ παιδαγωγοὶ ἐκπληροῦν ὑψίστην ἐντολήν, ὀργάνωσαν τὸ Τμήμα τῶν μητέρων καὶ παιδαγωγῶν. Πρῶτον ἐνεργοῦνται εἰς τὴν ἰσόγειον εὐρύχωρον αἶθουσαν συναθροίσεις καὶ διαλέξεις μετὰ διδασκαλίας περὶ ὑγιεινῆς ὄλων

τῶν τάξεων καὶ διὰ τοὺς διδασκάλους καὶ διδασκαλίσσας τῶν δημοτικῶν σχολείων. Δεύτερον χάριν τῆς ἠθικοποιήσεως καὶ ψυχγωγίας τῶν παιδιῶν ὀργάνωσαν λαϊκὰς παιδικὰς ἐορτὰς διὰ παιδιὰ καὶ ἐκθέσεις περὶ ὑγιεινῆς καὶ καλλονῆς νηπίων, καὶ τέλος ἀσχολοῦνται μὲ τὴν προστασίαν τῶν μητέρων καὶ τῶν νηπίων.

Δεύτερον Τμήμα εἶναι «τὸ ἐπιστημονικὸν καὶ φιλολογικόν» ὕπερ ὀργάνωσε διαλέξεις ἐπὶ τῶν κλάδων τούτων καὶ προσεκήρυξε διαγωνισμὸν ὠφελίμων βιβλίων διὰ τὴν νεολαίαν. Ἀσχολεῖται ὡσαύτως καὶ μὲ τ' ἀφορῶντα τὰ προγράμματα τῶν σχολείων καὶ τοὺς νόμους τοὺς ἐφαπτομένους τῶν συμφερόντων τῆς τε διδασκαλίσσεως καὶ τῆς ἐπιστημονικῆς ἀσχολουμένης γυναικός. Τὸ τρίτον τμήμα εἶναι ὑπερ πᾶν ἄλλο τὸ γνήσιον ἐλληνικόν. «Τὸ τῶν ἐθνικῶν ἄσμάτων καὶ χορῶν».

Τὸ τμήμα τοῦτο σκοπεῖ τὴν ἀναγέννησιν τῶν ἐλληνικῶν ἄσμάτων καὶ χορῶν. Τὰ εἰδικὰ μέλη τῆς Λέσχης ἀφοσιοῦνται εἰς τὸ ἔργον τοῦτο, παρέχοντα δωρεὰν διδασκαλίαν εἰς τε τὰ παιδιὰ ἀμφοτέρων τῶν φύλων, καθὼς καὶ εἰς τὰς διδασκαλίσσας καὶ διδασκάλους τῶν δημοτικῶν σχολείων. Ἡ διάδοσις τῆς ἐλληνικῆς μουσικῆς καὶ ἄσμάτων, ἔτι δὲ καὶ ἡ ὀργάνωσις συναυλιῶν περιλαμβάνεται εἰς τὸ πρόγραμμα τοῦ τμήματος τούτου.

«Τὸ τῆς Βιβλιοθήκης τμήμα» ἐπιλαμβάνεται τὴν διάδοσιν τοῦ καλοῦ βιβλίου, διὰ τῆς συστάσεως ἀναγνωστηρίου, κινητῶν βιβλιοθηκῶν, αἱ ὁποῖαι θὰ εἰσχωροῦν μέχρι τῶν χωριῶν καὶ τῆς ἰδρύσεως παιδαγωγικῶν, φιλολογικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν βιβλιοθηκῶν.

Τὸ πέμπτον καὶ τελευταῖον τμήμα εἶναι «τὸ καλλιτεχνικόν». Ὑποστηρίζει τὴν εἰς τὰς τέχνας καταγινομένην γυναῖκα, παρουσιάζει παντοειδεῖς ἐκθέσεις καὶ προτρέπει πρὸς χρησιμοποίησιν τῶν ὑποδειγμάτων τῆς ἐλληνικῆς τέχνης εἰς τὴν βιομηχανίαν καὶ τὰ κοσμήματα.

Τὸ πρόγραμμα τῆς Λέσχης ἐκτελεῖται μετὰ μεγάλης σπουδῆς καὶ ἀφοσιώσεως, μοὶ ἐδόθη δ' εὐκαιρία νὰ παρασταθῶ εἰς μίαν μουσικὴν καὶ χορευτικὴν ἀσκήσιν, καθ' ἣν ἀντιπρόσωποι ἀμφοτέρων τῶν φύλων ἐπέδειξαν τὸν μεγαλύτερον ζῆλον, κατεδείχθησαν δὲ πασιφανέστατα τὰ θαυμάσια ἀποτελέσματα τῆς παιδαγωγικῆς τοῦ κάλλους καὶ τῆς χάριτος.

Ἐφέτος ὁ πόλεμος μὲ τὰς μερίμνας περὶ τῆς εὐημερίας καὶ καταπολεμήσεως τῆς δυσπραγίας τῶν ἐπιστρατευθέντων πατέρων καὶ υἱῶν παρεμέρισε τὰς συνήθεις ἐργασίας. Αἱ κυρίαί τοῦ Λυκείου ἀφωσιώθησαν μετὰ τῆς με-

γαλειτέρως αὐταπαρνήσεως εἰς τὴν περίθλαψιν
καὶ ἀνακούφισιν τῶν ἐκ τοῦ πολέμου δεινῶν.
Διωγάνωσαν καὶ ἀπέστειλαν νοσοκομεῖον διὰ
τοὺς μαχομένους τοῦ πολέμου, ἐργάζονται καὶ
ἀποστέλλουν εἰς τὸν στρατὸν μάλλινα καὶ ἄλ-
λα χρήσιμα ἀντικείμενα, ἐμύρφωσαν νοσοκόμους,
ἐπὶ πλέον δὲ παρέχουσιν ἐργασίαν εἰς τὰς θυ-
γατέρας καὶ ἀδελφὰς τῶν πολεμιστῶν, αἵτινες
στεροῦνται τῶν πρὸς τὸ ζῆν.

Βερολίνον. ΜΑΡΘΑ ΦΟΝ ΜΠΙΜΠΕΡΣΤΑΪΝ.

ΤΟ ΠΕΘΑΜΜΕΝΟ ΑΓΟΡΙ

Τὸ ἀγόρι ποῦ τὸ ἀνάθρεψαν οἱ Χάρες
μὲ τὰ κανάκια, μὲ τὰ χάρδια κ' οἱ ὄρες,
τὸ χάσαν οἱ ὄρες καὶ τὸ κλαῖνε οἱ Χάρες,
γλυκόγυρε στοῦ Θάνατου τὸν κόρφο
καὶ ἀποκοιμήθη.

—Τεχνίτης τώρα ὁ Θάνατος· ἀπάνω
σιτῆς θύμησης τὸ μάμορο σκαλίζει,
χαριτωμένο ἀγόρι, μὰ γιὰ πάντα,
ὠραῖα μὲ τὴν ἐντέλειαν τῆς ιδέας,
τὴ ζωγραφιά σου.

Πρὸς τὸ μνήμα σου οἱ στίχοι μου γεομένοι
γυρεύουνε νὰ γίνουν κάποια μάτια
δακρυστάλαχτα, δακρυοθολωμένα·
μὰ στὸ μνήμα σου ἀπάνου καρφωμένοι
στέκουν οἱ στίχοι.

Σὰν τὰ μάτια τὰ δολόλαμπρα ποῦ δείχνουν
μέσα στὰ μπλάβα ἀστέρινά τους βάρη
κάποιο ἀδάκρυτο ἀμίλητο μουσικήριο
ποῦ δὲν τὸ λὲς χαρά, δὲν τὸ λὲς πόνο·
κάτι πειδὸ πέρα.—

Ἔτσι μιλᾷς φιλόσοφο τραγοῦδι.
Μὰ ἡ καρδιά δὲν ἀκοῦει, φράζει τὰ αὐτιά της
μὲ τῆς μυρολογήτρας τὸ μαντύλι
τὸ μαῦρο ποῦ τὴν ὄψη της δεμένη
κρατᾷ, χιπιέται, μύρεται, σπαράζει:
Ὅϊμένο! Ὅϊμένα!

Ἄπὸ τὴν Πολιτεία καὶ τὴν Μοναξιά,
τοῦ κ. Κ. Παλαμᾶ

1910

ΣΤΟΥΣ ΗΡΩΙΚΟΥΣ ΝΕΚΡΟΥΣ

ΤΟ ΜΝΗΜΑ

Ραχούλα σὰ διαλέξετε
νὰ τὴν βαρῆ ὁ ἥλιος.
Ἄνοιχτε λάκκο διάπλατο,
μὲ δάφνες χλωερές.

Νὰ γύρουν λεβεντόκορμα
ἀδέλφια ἀγκαλιασμένα,
ποῦ πότισαν μὲ αἶμα
φαράγγια καὶ πλαγῆς

Ἡ δάφνες θὰ θεορέφουνε,
ἀπ' τὰ κορμὰ θὰ πάρουν
Κλωνάρια θὰ πετάξουνε,
τὸ μνήμα θὰ σκεπάσουν,
νὰ τὸ σφιχτοαγκαλιάσουν
μ' ἀγάπη καὶ στοργή.

Κάθε κλωνάρι καὶ φωνή,
καὶ κάθε φύλλο γλῶσσα,
νὰ τραγουδοῦν, νὰ διαλυοῦν
τὸν τόσο τους ἠρωϊσμό,
τὴν ἀφεχτή τους δόξα,
καὶ τὴν παλληκαριά.

Ἐκεῖ θὰ ἔχη προσκύνημα
τὸ κάθε παλληκάρη,
ποῦ πρωτοζώνετ' ἄρματα,
καὶ τίμιο ὄροιο δίνει,
τὸ αἷμά του νὰ χύνη,
γὰ τὴν Ἑλευθεριά.

Τ' ἄγια τρίζουν κόκκαλα
στὰ προσκυνήματά τους...
Κι' ἡ δάφνες θὰ προσμένουνε,
νὰ δόσουν τὰ κλαδιάτους,
σὰν ξαναστήσουν τρόπαια
τὰ νέα παλληκάρια...
στεφάνια νὰ γινοῦν.

ΑΙΚ, ΚΑΤΣΥΦΟΥ